

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

...dar numai omul gîndește

Analiza electrică
a psihicului
de dr. Mircea Steriade

Arhivele memoriei

de E. Săparina
(pag. 6-7)

ANUL XX

15

(995)

10 aprilie 1964

12 pagini, 1 leu

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Natașa Afinoghenova, elevă în clasa a IX-a la o școală medie din Moscova

Călătorie în patria aurului alb și negru

de Petre Deică
(pag. 3)

În vizită la Napoleon

de V. Tereșenko
(pag. 10)

ÎN
ACEST
NUMĂR:

memento

hidrocentrale pe bandă rulantă

Potrivit unor riguroase calcule, proiectarea și construirea nodului hidroelectric de la Bratsk, cel mai mare și mai complicat din lume din punct de vedere tehnic și amplasat în condiții climatice extrem de aspre, au necesitat zece ani și au solicitat serviciile a trei mii de ingineri, o mie de tehnicieni și aproximativ douăsprezece mii de muncitori calificați.

Iată motivul pentru care, după o studiere aprofundată a planului de perspectivă privind electrificarea Uniunii Sovietice, colectivul Institutului unional „Ghidroproiekt” din Moscova a propus să se renunțe la proiectarea și construirea individuală a obiectivelor hidroenergetice și să se treacă la unificarea lor, măsură care ar prezenta mai multe avantaje. În primul rând s-ar accelera ritmul de dare în exploatare a capacităților energetice, s-ar reduce de două ori personalul de specialiști și constructori și s-ar economisi însemnate fonduri pentru alte nevoi ale țării.

În acest scop, în 1962, în cadrul Institutului „Ghidroproiekt” a luat ființă o secție specială privind unificarea nodurilor hidrolice, iar în ajunul anului 1964 s-a încheiat aici elaborarea celui dintâi proiect de unificare a șaptesprezece hidrocentrale. Să ne oprim asupra unuia dintre ele: gigantul energetic de la Ceboksari, care va fi construit pe cursul mijlociu al Volgăi. Spre deosebire de hidrocentralele obișnuite, construite dintr-un foarte mare număr de plăci și bare mici de beton armat, extrem de diverse ca configurație, hidrocentrala de la Ceboksari va fi înălțată din blocuri imense — 100—150 la număr — atingând în greutate până la 220 de tone fiecare. Așa încât, pe șantierul acestei hidrocentrale vor funcționa o macara extrem de puternică, înălțată de 80 de metri și alte câteva mașini auxiliare foarte moderne care vor înlocui munca a patru mii de constructori.

Institutul „Ghidroproiekt” a primit sarcina de a proiecta, în următorii 16 ani, 150 de noduri hidrolice. Proiectanții le-au împărțit în șase grupe, fiecare cuprinzând hidrocentralele identice în ce privește condițiile naturale și energetice. Pentru fiecare grup se va elabora un proiect, deci vor fi în total șase proiecte în loc de 150.

S-ar putea desigur ca proiectul unui nod hidroelectric elaborat în 1966 să nu mai corespundă necesităților de energie electrică ale regiunii respective cărui a ii este destinat, să spunem, în 1980. De aceea i se vor aduce anumite corective care, însă, vor afecta numai parametrii energetici, adică construcția și capacitatea mașinilor electrice și unele regimuri de reglementare a scurgerii apelor, restul fiind oricând valabil.

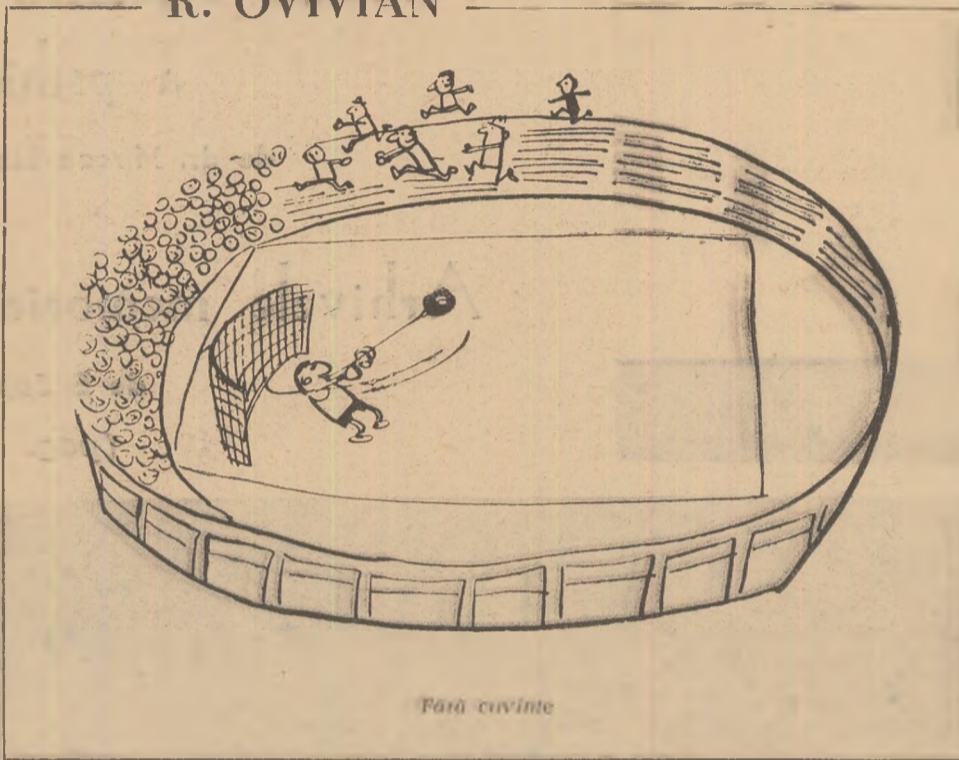
În momentul de față, pe Volga se construiește nodul hidroelectric de la Saratov, una din cele mai mari construcții ale septenaliului, care va constitui în același timp un poligon experimental pentru unificarea nodurilor hidrolice.

b. g. cit se poate sări cu parașuta

De 94 de ori, în timp de 9 ore! Afirmația nu e de fel de domeniul fantasticului. Cele 94 de salturi au fost realizate efectiv și încă în urmă cu 20 de ani, când echipamentul nu cunoștea perfecțiunea din zilele noastre, iar uimitorul record, neegalat până astăzi încă de nimeni aparține unui parașutist sovietic, A. Gamrekelașvili.

„O zi senină de martie, pe unul din aerodromurile din jurul Moscovei. Între piloșii strâși în jurul punctului de zbor se încinsese o discuție aprinsă: de câte ori s-ar putea sări cu parașuta într-o zi? O dată, cel mult de două ori, au fost de părere medicii aflați de față. De trei sau patru ori sau, poate, chiar și de mai multe ori, au fost mai darnici parașutiștii. În orice caz nu peste zece salturi aici, parașutat, omul suportă o sarcină dinamică pricinuită de accelerația

R. OVIVIAN

Pară cuvinte

iscată de căderea liberă, iar mai apoi o suprasarcină la deschiderea parașutei. Și nu-i de glumit cu așa ceva!

Discuția părea încheiată când parașutistul Gamrekelașvili, un as al genului, care se afla de față, a hotărât să-și spună părerea în felul lui. S-a urcat în aer și, ajuns la altitudinea de 500 de metri, a sărit, pentru că peste câteva minute să aterizeze exact la punct. Apoi și-a prins o nouă parașută și iată-l din nou în văzduh. Salturile s-au succedat unul după altul timp de 6 ore, de-a lungul cărora s-au înregistrat 63 de sărituri.

Între timp începuse să însereze. Trebuia deci să se grăbească: următoarele salturi le-a făcut de la înălțimea de numai 150 de metri. Și exact după 9,02 ore, când cerul se întunecase de-a binelea, a efectuat ultimul salt în ziua aceea, cel de-al 94-lea!

A. Gamrekelașvili, veteran al sportului cu parașuta, are la activul lui 2500 de sărituri, dintre care 49 catapultate din diferite poziții de la bordul avioanelor cu reacție. Deși acum a depășit vârsta de 50 de ani, n-a renunțat la sportul lui preferat. În prezent este instructor de parașutism la clubul sportiv din Tbilisi, capitala R. S. S. Gruzine.

a. b. pe tot globul

Cu prilejul unei recente conferințe de presă, pentru ziariștii sovietici și străini, organizată de Comitetul de stat pentru legături culturale cu străinătatea, s-a aflat că U.R.S.S. are în momentul de față relații culturale și științifice cu peste 100 de țări. Aceste relații cuprind tărimuri de activitate extrem de diverse. Să încercăm o scurtă trecere în revistă a elementelor celor mai concludente date publicității cu ocazia conferinței de presă mai sus amintite.

În U.R.S.S. învață astăzi 24.000 de studenți din 128 de țări. Numai în cursul anului școlar 1963—1964 în institutele de învățământ superior au fost primiți circa 4.000 de studenți străini. O dovadă peremptorie despre interesul crescând arătat pentru realizările sovietice pe diferite tărimuri este, printre altele, și numărul mereu crescând al străinilor ce învață limba rusă. Aceasta este acum predată în instituții de învățământ din 60 de țări. La invitația unor foruri școlare din țări străine în 1963 au plecat peste hotare să predea limba rusă 545 de profesori sovietici.

Foarte intense sînt relațiile artistice. Un număr de 60 de colective artistice sovietice au vizitat în 1963 aproape 70 de țări, unde au dat peste 4.000 de spectacole și concerte. Este vorba de colective cu o reputație mondială bine stabilită, ca Bolșoi Teatr, Ansamblul de dansuri populare al U.R.S.S., Ansamblul de cîntece și dansuri al Armatei sovietice, ansamblul „Beriozka”, trupe de teatru din Moscova și Leningrad, orchestre simfonice etc.

În același răstimp U.R.S.S. a fost vizitată de 50 de colective artistice străine.

Cinematografia sovietică a fost prezentă în cursul anului trecut în mai bine de 90 de țări. În 30 de țări au avut loc Săptămîni ale filmului sovietic; 138 de filme sovietice au participat la 35 de festivaluri internaționale și au fost distinse cu 33 de premii.

Cîntăreții, pianistii, violoniștii sovietici au reputat mari succese în cadrul unor concursuri internaționale.

În 93 de țări au avut loc expoziții de artă plastică sovietică.

m. v.

sfaturi pentru naufrațiați

Destinul naufragiaților, al celor aruncați peste bord de forțele nemiloase ale naturii sau dintr-o eroare a conducătorului navei, a constructorilor etc. preocupă de multă vreme omenirea. În legătură cu aceasta s-au întreprins de-a lungul anilor nenumărate studii și experiențe. Cercetările cele mai recente pun majoritatea deznodămintelor tragice ale acestor întâmplări nefericite pe seama a două cauze principale: în primul rând răcirea puternică a organismului iar în al doilea rând folosirea apei de mare pentru potolirea setei.

Într-adevăr, o statistică recentă referitoare la un număr de 448 de nave comerciale engleze care au naufragiat între anii 1940—1944, arată că mortalitatea în rândul marinarilor de pe aceste nave a fost de 25 la sută în condițiile unor temperaturi cuprinse între 0—7 grade Celsius și de numai 5 la sută la temperaturi de 18—24 grade. S-a constatat de asemenea, că pe bărcile unde marinarii au băut din această apă mortalitatea a atins 38,8 la sută, în timp ce acolo unde nu s-a consumat apă de mare proporția a fost de numai 3,3 la sută.

Cu toate acestea se cunosc cazuri cînd naufragiații au rezistat eroic vreme îndelungată. Este celebră întâmplarea cu cei patru ostași sovietici care au plutit în voia valurilor timp de 49 de zile și au înfruntat eroic oceanul. Se cunoaște de asemenea cazul medicului sovietic P. Eresko, care, în anii războiului, a traversat cu o barcă — fără apă, merinde și visle — Marea Neagră în 37 de zile. El susținea că apa de mare este potabilă cu condiția să fie consumată în proporție de aproximativ un litru pe zi. Această cantitate, alături el, nu conține mai mult de 8—12 grame de sare, adică atît cît poate consuma organismul omului în 24 de ore.

Să contrazică oare aceste exemple constatările cercetărilor la care ne-am referit? De fel. Experții socotesc că acestea sînt doar excepții fericite. Iată de ce Organizația mondială a sănătății a formulat câteva sfaturi pentru caz de naufragiu pe care sînt obligați să le cunoască marinarii. Sfaturile țin seama de constatările de mai sus.

s. v.

au scris zaporojenii sultanului?

Cine n-a auzit de faimoasa scrisoare a zaporojenilor către sultanul Turciei? Acest text, remarcabil prin savoarea lui autentic populară și prin coloratura atît de particulară a limbii cazacilor din Zaporojie, circulară și astăzi prin Ucraina, unde continuă să înveselească serbările populare. Optimismul pe care-l degajă, ironia-i acidulată, dragostea pentru cauza libertății amenințate de sultan i-au inspirat — se știe — lui Iliia Repin una din cele mai mari și mai durabile opere ale lui.

Scrisoarea zaporojenilor către sultan a fost tradusă în mai multe limbi. Una din primele traduceri a fost publicată în limba rusă încă în anul 1621, într-un soi de gazetă numită „Orologiul”. În cei 150 de ani care au urmat au devenit cunoscute multe variante, cu tot felul de detalii. A existat însă și un original al acestui act diplomatic? Istoricii nu s-au putut pune niciodată de acord asupra acestui lucru și întrebarea dacă zaporojenii au scris într-adevăr sultanului sau nu rămăsese în suspensie.

O lucrare recent editată de Academia de Științe din Kiev pare să elucideze, în sfîrșit, disputa. Autorul ei, G. Nudghi socotește îndreptățit să afirme că faimoasa scrisoare a zaporojenilor către sultan n-a figurat niciodată printre actele diplomatice ale zaporojenilor.

E adevărat, sultanii turci nu dădeau dovadă de prea multă modestie în adjectivele pe care le adoptau spre a se auto-caracteriza. Iși spuneau „umbra lui Dumnezeu pe pămînt” și „Iratele Lunii și Soarelui” iar cînd amenințau cu o nouă invazie a regiunilor din preajma Niprului vesteau că vor trimite armate atît de mari încît întreaga lume se va cutremura, animalele vor începe să urle în păduri și apa mărilor va fierbe de groază. După cum e la fel de adevărat și că zaporojenii aveau o limbă ascuțită și nu se încercau în căutarea unor exprimări eufemistice atunci cînd aveau de spus adevărul dușmanilor lor. Dar, așa cum a putut stabili G. Nudghi, corespondența lor diplomatică era cît se poate de circumspectă. Ceea ce l-a făcut pe autor să conchidă că textul faimoasei scrisori n-a fost niciodată trimis sultanului, ci era o creație a unor dieci cazaci care au interpretat astfel sentimentul popular foarte răspîndit.

s. p.

silicalcitul cucereste lumea

Ce e silicalcitul? E o întrebare la care ne poate răspunde doctorul estonian în științe tehnice Johannes Hint, laureat al Premiului Lenin. E o nouă realizare — declară el — a industriei construcțiilor din U.R.S.S., o piatră artificială alcătuită din nisip și var, care poate concura betonul. În Uniunea Sovietică au și luat ființă 40 de uzine producătoare de silicalcitol iar la Tallin, leagănul noului material, o serie de microraioane au fost și continuă să fie construite cu elemente prefabricate din silicalcitol.

După cite arată specialiștii sovietici, silicalcitul are un viitor strălucit, în primul rînd datorită greutateii reduse a panourilor prefabricate și în al doilea costului extrem de mic. Tocmai de aceea de noul material de construcție sovietic au început să se intereseze în ultima vreme și numeroase firme străine, care-și propun să producă silicalcitol după licențe sovietice. Primela firme italiene se și familiarizează cu producția silicalcitolului.

Dar silicalcitolul devine tot mai popular și în Japonia. O primă uzină a luat ființă în împrejurimile orașului Tokio. Următoarele vor fi ridicate în insulele Hokkaido și Kyu-shu, în orașele Osaka și Nagoya și în districtul Kanto.

Agenția TASS a transmis recent știrea că uzina din Tokio, construită după licența cumpărată în U.R.S.S. de către „Asahikasei”, una din cele mai importante companii chimice japoneze a livrat primul lot experimental de silicalcitol. După părerea inginerilor companiei, silicalcitolul va trece curînd și hotarele altor țări.

s. d.

Călătorie în patria aurului alb și negru

Asia Centrală Sovietică care înglobează republicile socialiste sovietice Uzbekă, Tadjikă, Turkmene și Kirghiză este una dintre cele mai vechi regiuni locuite de om. În vremuri străvechi, ca și în evul mediu, timp de aproximativ două milenii, această regiune s-a aflat nu numai în calea marilor migrații ale popoarelor dar și în aceea a multor cuceritori. Începând din sec. XVI, Asia Centrală încetează, însă, să se mai afle în calea marilor drumuri comerciale. În condițiile formei asiatice de feudalism, împrejurarea aceasta a dus la decăderea treptată a acestei regiuni odinioară înfloritoare, renumită prin sistemele ei de irigație, prin meșteșugurile, arhitectura și înaltul nivel al științelor exacte ce se dezvoltaseră pe teritoriul ei.

În urmă cu o sută de ani, Asia Centrală mai era o regiune pur feudală, rămasă cu secole întregi în urma Europei, caracterizată de relații feudale și chiar patriarhale și divizată în mici state feudale. Printre acestea, doar emiratul Buhara și hanatele Hiwa și Kokand erau ceva mai răsărite. Dar, să revenim la timpuri ceva mai apropiate. Regiunea cuprinde un teritoriu de peste 1.200 km², în care ar putea încăpea cu ușurință, luate la un loc, țări ca Anglia, Franța, R. F. Germană, Olanda, Belgia, Austria și Elveția. Populația este de circa 15 milioane de locuitori. Teritoriul acesta uriaș primește o mare cantitate de radiație solară, mai mare chiar decât cea înregistrată la tropice. Abundența de căldură accelerează coacerea fructelor, mărindu-le conținutul în zahăr, ceea ce face și faima pepenilor, caiselor și strugurilor produși aici. În fine, o altă trăsătură specifică a cliimei Asiei Centrale o constituie ariditatea excesivă, îndeosebi vara, care nu permite practicarea agriculturii decât cu ajutorul irigațiilor artificiale.

Resursele naturale ale acestei regiuni sînt nu numai bogate dar și foarte variate. Astfel, în ce privește resursele hidro-energetice, Asia Centrală este întrecută doar de Siberia estică și Extremul Orient sovietic, zăcămintele petrolifere o situează pe locul trei după bazinul Volga-Ural și Caucazul de nord, iar rezervele de gaze naturale dețin înțietatea pe întreaga Uniune Sovietică. În momentul de față Asia Centrală furnizează 90 la sută din recolta unională de bumbac, peste 1/5 din producția de ulei vegetal, 2/3 din cantitatea de viermi de mătase, 3/5 din cantitatea de piei karakul, 1/6 din cea de lînă, ocupă primul loc în producția de stibiu și mercur și un loc de frunte în producția minereurilor de plumb-zinc, wolfram, petrol, iod, brom etc., etc.

Republicile Asiei Centrale a luat ființă în anii puterii sovietice marea industrie care, cu timpul, a devenit ramura conducătoare a economiei. În 1961 producția globală industrială a crescut, comparativ cu 1913, în R. S. S. Uzbekă de 21 ori, în R. S. S. Turkmene de 24 ori, în R. S. S. Tadjikă de 41 ori și în R. S. S. Kirghiză de 67 ori! Au luat ființă noi ramuri industriale: o puternică bază energetică, industria constructoare de mașini, metalurgia neferoasă, industria chimică, a materialelor de construcție. Marea bogăție a Asiei Centrale o reprezintă, totuși, cultura bumbacului, principala materie primă folosită în industria textilă. Precum se știe,

bumbacul are nevoie de multă căldură, nu degeaba în patria sa de origine, Mexicul, este denumit „copilul soarelui”. Dar bumbacul mai are nevoie și de multă apă, în medie cam 8.000 m³ la hectar, ceea ce ar necesita un regim de precipitații anuale de circa 800 mm. În Asia Centrală se înregistrează însă numai între 100—350 mm, iar în lunile vegetative — iunie-august — doar 20—50 mm. Cum e și firesc, regimul acesta necesită cantități suplimentare de apă, care nu pot fi obținute decât prin irigare.

Nu exagerăm de fel afirmând că Asia Centrală este una din cele mai vechi regiuni cu agricultură irigată. Tehnica irigației a rămas însă, timp de secole, rudimentară. Singurul mijloc era roata de lemn pusă în mișcare de cămile, de cai sau de apă însăși. Și totuși, în urmă cam cu 2.000 de ani, suprafața terenurilor irigate în delta fluviilor Amu-Daria și Sir-Daria era de trei ori mai mare decât în prezent, pentru ca ulterior sistemele de irigație să fie distruse și regiuni înfloritoare să fie ruinate. În ultimele decenii suprafața irigată s-a mărit însă de două ori, în cadrul septenarului desfășurându-se mari lucrări menite să ducă la folosirea a încă 1 milion de hectare. Aceasta ar fi o primă etapă căci proiectele prevăd posibilă irigarea unei suprafețe suplimentare de 9 milioane hectare!

În prezent, bumbacul ocupă peste 1/3 din suprafața cultivată a republicilor central-asiatice reprezentînd 77 la sută din veniturile colhozurilor, cifră care, în unele regiuni atinge chiar 85—93 la sută. Prin recoltele obținute, republicile central-asiatice au ajuns să depășească țările străine cultivatoare de bumbac, inclusiv Republica Arabă Unită care aplică și ea irigația și S.U.A. care folosește pe scară largă îngrășămintele. Succesele dobîndite în acest domeniu de Asia Centrală sînt recunoscute în întreaga lume și de aceea, nu întîmplător în vara anului 1962 seminarul internațional al bumbacului a avut loc la Tașkent. De un deosebit interes s-au bucurat cu acest prilej noile mașini sovietice de recoltare, operația cea mai grea la această cultură, mașini care înlocuiesc, fiecare, munca a 100—150 de oameni.

În rapida dezvoltare a economiei Asiei Centrale sovietice o deosebită importanță a avut-o și o are baza energetică și de combustibil. Principalele surse energetice sînt furnizate de energia apelor și de imensele zăcăminte de gaze naturale și petrol descoperite în ultimii ani și se cifrează la circa 250 mi-

liarde kWh, fiind concentrate îndeosebi în R.S.S. Tadjikă și Kirghiză. Apela cu cel mai mare potențial energetic sînt rîurile Vahș și Narin, care totalizează un volum energetic de peste două ori mai mare decât cel al fluviului Volga și afluentului său Kama. Construirea de hidrocentrale mari în această zonă oferă o seamă de avantaje față de Siberia de est, unde resursele sînt localizate în regiuni cu condiții climatice grele, slab populate, care necesită mari investiții suplimentare pentru deplasarea forței de muncă și construcția de drumuri. Așa cum s-a mai scris, pe rîul Vahș se construiește actualmente o cascadă formată din 6 hidrocentrale, dintre care cea mai mare va fi cea de la Nurek. Principala hidrocentrală de pe Narin, cea de la Toktogul, va avea o putere instalată de 1.200.000 kW. Cu ajutorul energiei electrice ieftine vor putea fi irigate întinse suprafețe situate nu numai pe teren plat, dar și la altitudine. Și deși investițiile necesare construirii unor asemenea hidrocentrale sînt de 2-3 ori mai mari decât cele necesitate de o termocentrală, ulterior costul energiei electrice produse va fi de 3-4 ori mai scăzut. Între altele se prevede ca pînă în 1980 producția de energie electrică să crească de 23 de ori!

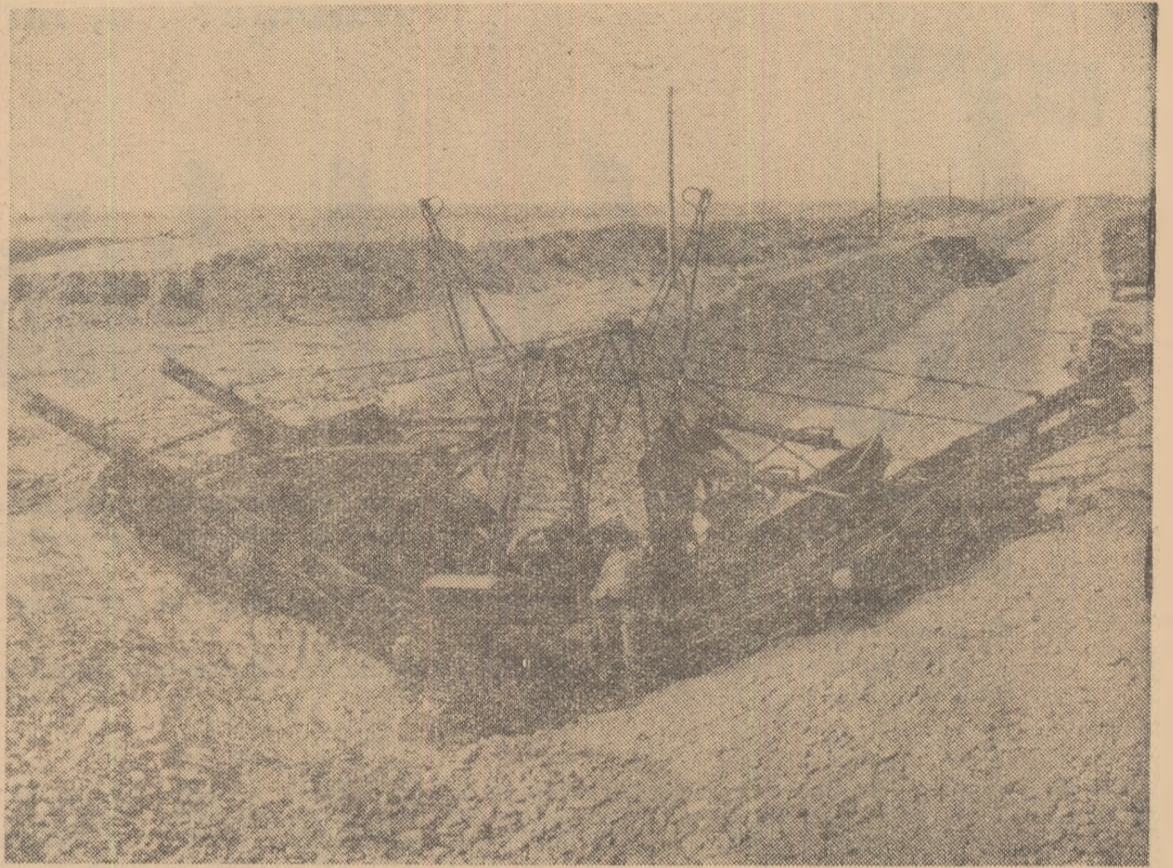
Marele zăcămint de gaze naturale de la Gazli, în R.S.S. Uzbekă, este unul dintre cele mai importante din lume. Interesante sînt și următoarele cifre: pînă în 1980 producția de gaze naturale în Uniunea Sovietică va crește față de nivelul anului 1961 de 14-15 ori iar în Asia Centrală de peste 125 ori!

În fine o altă sursă energetică specifică Asiei Centrale o reprezintă razele solare. La Tașkent, de pildă, funcționează o instalație heliotermică experimentală căci abundența radiației solare în această regiune oferă mari perspective în viitor. Pe baza tuturor acestor surse, în Asia Centrală se va dezvolta într-un ritm rapid industria îngrășămintelor azotoase, cauciucului sintetic, maselor plastice, detergenților. O nouă și importantă industrie va deveni și aceea a magneziului și a aluminiului, care va folosi bogatele zăcăminte de săruri de magnezium din Tadjikistan și nefeline din munții Tian-Șan. În felul acesta, în următorii opt-zece ani Asia Centrală va deveni una dintre cele mai importante baze chimice ale Uniunii Sovietice.

Petre Deică

Cercetător științific

Institutul de geologie-geografie al Academiei R.P.R.

Sînt doar două din mașinile pentru betonarea canalelor de irigație. Și totuși, înlocuiesc munca a 100 de oameni!

Dezbateri, preocupări, puncte de vedere în

Clubul de discuții

Amfiteatrul mare al Muzeului politehnic din Moscova este foarte popular printre locuitorii capitalei sovietice. Cu ani în urmă Maiakovski electriza aci un public imens cu forța glasului său tunător. Azi amfiteatrul este una dintre cele mai frecventate săli de conferințe moscovite. Oamenii vin să se întâlnească cu poezi francezi, cu regizori italieni, să asculte expunerea unui savant-cibernetician din S.U.A. Afizele mai anunță seri închinete noilor realizări ale științei și tehnicii, literaturii și artei sovietice.

Tot pe scena Amfiteatrului au debutat și Mașa Fiodorova, Serghei Subbotin și Mișa Balin. Numele lor n-au figurat pe afișe, deoarece nu numai organizatorii serii respective, ci nici chiar ei înșiși n-au știut că vor vorbi. Furați, însă, de atmosfera fierbinte a discuțiilor, ei au trimis prezidiului un bilețel în care cereau cuvîntul. Care, bineînțeles, le-a fost acordat. Căci doar de aceea a și fost organizat Clubul de discuții al tineretului căruia o dată pe lună îi „aparține” Amfiteatrul mare.

Clubul s-a născut întîmplător. În cursul unei serii cu tema „Tineretul și contemporaneitatea” au luat cuvîntul scriitorii V. Zaharenco și V. Nemțov. Din sală li s-au trimis sumedenie de bilețele cu întrebări și replici, unele destul de ascuțite. Nepuțin răspunde la toate, scriitorii, de comun acord cu publicul, au hotărît să con-

tinuie discuțiile peste o săptămînă sau două. Organizatorii serii au selecționat și studiat bilețelele pentru a pregăti răspunsurile. Dar cînd să le dea, s-a ridicat un petrolist azerbaidjan, în trecere prin Moscova, și s-a apucat să demonstreze cu în-suflețire că e mult mai interesant și mai necesar să se dea cuvîntul chiar ascultătorilor.

— Foarte just! — l-a susținut o învățătoare. Nu e nevoie de referate și discursuri pregătite dinainte. Să vorbească cine vrea.

Curînd Moscova a fost împinșită de afișe care anunțau prima dezbateri organizată de Clubul de discuții al tineretului. „Tineretul în secolul XX” era tema dezbaterii.

De atunci discuțiile au devenit tradiționale. Ele încep de regulă cu mult înainte ca prezidiul să-și facă apariția pe scena Amfiteatrului mare. Cam cu o săptămînă înainte, adică din clipa în care în uzine și fabrici, pe șantiere și în instituții, în școli și institute de învățămînt superior se primesc invitațiile difuzate de juriu.

Mult interes a stîrnit tema „Ce este fericierea”. Aplauze repetate au punctat expunerea pasionată a unei muncitoare de la Uzina constructoare de mașini din Moscova. Ea a condamnat înțelegerea meschină a fericii, limitată la mobilă și îmbrăcăminte elegantă, și în general înlocuirea

unei vieți bogate, încărcate de sensuri majore, de căutări și împliniri, cu una mărunță și limitată.

Altă vorbitoare s-a ridicat împotriva fericii înțeleasă egoist — atît de egoist, încît pînă și ivirea unui copil este socotită o piedică în „a lua de la viață tot ce se poate”.

Nu și-a terminat bine fata cuvîntul, că pe scenă s-a prezentat un bărbat trecut de tinerțe și a cerut cuvîntul peste rînd. După primele fraze ale noului orator sala a înțeles că prezidiul a procedat bine îngăduindu-i să vorbească.

— Ce fericie poate fi mai mare decât aceea de a avea copii, de a avea cui încredința, spre a fi duse mai departe, idealurile tale? Am dreptul să fac această afirmație. Sînt tată a cincisprezece copii — a spus vorbitorul.

...În sală, printre rîndurile de bănci au trecut din mină în mină spre scenă niște chestionare. Organizatorii discuției au vrut să continue sondajul și să afle și părerea celor care n-au luat cuvîntul. De aceea fiecare participant a primit un chestionar spre completare.

Frunzărind răspunsurile ne-a atras atenția unul care avea un post-scriptum: „Vă rog să-mi treceți cu vederea greșelile de ortografie. Acum învăț limba rusă”. Am aflat astfel că la dezbaterile clubului par-

ticipă mulți studenți străini care învață la Moscova.

În pauză ne-a atras atenția un dialog foarte aprins purtat de doi tineri într-o limbă necunoscută. Erau doi corsicani — un viitor agronom și un viitor medic — care tocmai își completau chestionarele. În cele din urmă căzînd de acord, au hotărît în limba rusă: „Țelul vieții — lupta”.

Discuțiile s-au încheiat... Deși „încheiat” nu este cuvîntul cel mai potrivit. Ele au continuat în altă parte. Acolo unde lucrează fiecare dintre cei care au fost prezenți în amfiteatrul Muzeului politehnic — adică în aproximativ 1200 de locuri de muncă.

Am avut ocazia să asist la o ședință obișnuită de lucru a consiliului Clubului de discuții. Se stabilea tema următoarei dezbateri. Membrii consiliului — tineri din uzine și instituții — au hotărît în unanimitate să se discute despre entuziasm, problemă foarte prezentă în preocupările tineretului sovietic. Tema a fost enunțată astfel: „Cît mai mulți entuziaști!”.

În clipa aceea a sunat telefonul.

— Alo!

— Clubul de discuții? S-a stabilit tema următoarei discuții? Cînd primim invitațiile?

A. Kruglov

Fabule? Nu, întâmplări reale

Tigrul cel duios și

Tigrii sînt animalele mele preferate. Au un mers plin de grație, forța și agilitatea se îmbină la ei cu prudența iar demnitatea și curajul cu răbdarea. La apariția omului tigroaica nu-și părăsește puii ca lupoaica, ci îi apără pînă în ultima clipă.

În glasul tigrului, ca și în vocea unui cîntăreț talentat, se deosebesc note de tristețe și teamă, de minie și bucurie.

De tigri mă leagă cîteva amintiri interesante. Despre una dintre ele, cea mai plăcută, aș vrea să vorbesc mai întii.

...Hotarul cu China. Zabaikalsk. Preturindeni în jur se înălțau numai stînci golașe acoperite cu firițele anemice de iarbă, pîrjolită de razele fierbinți ale soarelui.

Cînd am intrat pe peronul gării tocmai

Deși nu pare prea duios...

...solsse un vagon cu animale sălbatice din China și avea loc recepționarea lor. Doi medici veterinari în halate albe examinau cu luare aminte cîteva locuitori ai pădurilor chineze. Iar vameșii în uniforme numărau cîți crocodili și șerpi boa trecuseră granița. În cuști separate se aflau trei tigri din sudul Chinei, trei splendide animale uriașe.

Ne-am urcat în tren și acesta s-a urnit din loc. Din cîmpul nostru vizual au dispărut numaidecît clădirea frumoasă a gării și căsuțele proaspăt zugrăvite ale localității. A sosit vremea prinzului. Crocodilii și șerpii boa și-au primit tradiționala „salată”, iar pe tigri am vrut să-i răsfăț și să le dau cîte un iepure de casă viu. Patrupedele vîrgate adoră această mîncare și o devorează pe loc, fără a se gîndi vreodată să-și facă rezerve pentru „zile negre”. Așa s-a întîmplat și de data aceasta: doi dintre tigri au înșfăcat numaidecît prada și au înghițit-o într-o clipită. Dar celălalt, o tigroaică, nici nu s-a atins de ea... A miriit puțin și apoi s-a depărtat de iepurașul viu „care-i picase din cer”.

Împotriva așteptărilor

„Probabil că împotriva obiceiurilor tigroaica își face rezerve” — mi-am spus eu. Dar și a doua zi iepurele era viu și nevătămat. Tot așa și în dimineața următoare. Așteptînd o nouă porție de carne, tigroaica mîncea pe îndelete bucățile, de cele mai multe ori nu prea proaspete, care-i mai rămăseseră, în timp ce în preajma ei zburda iepurașul pufos și grăsuț. Spectacol cit se poate de neobișnuit în comparație cu comportarea celorlalți doi tigri aflați în cuștile învecinate. Aceștia, îndată ce căpătau iepurii vii, păreau turbați de furie, își înfingeau colții în spinarea victimei și, simțind mirosul de sînge cald și tremurul convulsiv al victimei de dinaintea morții, erau cuprinși de o frenezie avidă de sînge.

Zilele se scurgeau cu repeziciune. Tigroaica nu acorda nici cea mai mică atenție iepurașului care zburda lipsit de griji în preajma ei. Era ciudat să vezi căpșorul nevinovat al micuțului patruped, cu mărgeluțele roșii ale ochilor sașii și cu urechile sale lungi lingă înspăimîntătorul cap plin de pete, cu ochii galbeni și cruzi și cu un bot înarmat cu colți ascuțiți.

Naivul iepuraș nici nu bănuia măcar că în orice clipă îl amenință o primejdie de moarte. Nu numai că prinsese curaj, dar dădea chiar dovadă de obrăznicie.

Imi amintesc că într-o zi toridă am vrut să-i dau de băut tigroaicei, așa că am vîrit în cușcă printr-un orificiu special un vas cu apă. Primul s-a apropiat de vas iepurașul și a început să-l miroasă. Tigroaica și-a rinjit colții și a miriit puțin, dar la asta s-a limitat nemulțumirea ei. Micuțul a băut însă pe săturale, a furnăit disprețuitor, nemulțumit parcă de apa care era caldă, și-a șters botșorul cu labele și abia după aceea i-a cedat locul tigroaicei, care în tot acest timp își așteptase calmă rîndul.

Se părea că iepurașului îi era frică mai mult de mine decît de tigrul. Cînd curățam cușca el se ascundea undeva într-un ungher, și încremenea acolo, parcă temîndu-se că l-aș fi putut scoate afară o dată cu gunoiul.

În cele din urmă m-am săturat de această poveste. De altfel și iepurii se cam împușinaseră.

— Nu vrei, nu-l mînce — i-am spus într-o bună zi tigroaicei. O să-l înghiță cu poftă ceilalți.

Drept care am apucat o cange pe care am vîrit-o printre gratii încercînd să scot din cușcă norocosul supraviețuitor. Dar tigroaica a început să mirie furioasă, iar în ochii ei se putea vedea o minie atît de puternică, încît nu prea m-am simțit în largul meu.

Încercarea următoare a fost întîmpinată cu o explozie și mai mare de indignare. În furia ei oarbă tigroaica a înhățat cangea de metal și a început s-o roadă. După ce a obosit s-a așezat pe tija ei, fără însă să-i dea drumul din labe. Acum nu mă mai interesa atît iepurele, cît cangea pe care n-o puteam scoate cu nici un chip din încheștarea fiarei.

Dar ce se întîmplase cu iepurașul? Ce făcuse el în acest timp? Simțind primejdia se refugiase în spatele „stăpînei” lui, oferind astfel un spectacol neverosimil: în dorința de a se salva din mîinile mele, urechilă își căutase adăpost lingă singeroasa fiară.

Trenul trecuse de Ulan-Ude și se apropia de Baikal. Prin ferestrele vagonului putea fi admirat, în toată splendoarea lui, marea lac siberian. Colinele de pe țărm erau acoperite cu păduri dese, care păreau niște valuri verzi încremenite, ce se întindeau pînă hăt departe, și se pierdeau în apele reci și străvezi.

Dar în tren era o zăpușeală cumplită. Tigroaica ședea nemișcată și respira greu. Iepurașul zburda în voie chiar pe lingă botul ei, ba uneori i se urca și pe spinare. De multe ori, protecția lui, vrînd parcă să-l zădărească, mișca brusc coada. Virful cozii luneca pe podeaua cuștii, de parcă ar fi fost un șoricel. Dar iepurașul nu-i dădea nici o atenție. El nu știa să se joace ca pisica.

...Pînă la Moscova mai aveam de străbătut doar cîteva sute de kilometri, cînd, la obișnuitul control de dimineață, nu l-am mai găsit în cușca tigroaicei pe micuțul urechilă. Pe podea, chiar lingă gratii, zăcea blana alburie a iepurașului. Murise. Cum și de ce? N-am putut afla. Cauze puteau fi multe. Dar sînt convins că fiara vîrgată n-a avut nici un amestec. Cînd am încercat să scot afară din cușcă resturile iepurașului, tigroaica a început să urle amenințător, a făcut un salt înainte și a apucat cu colții cangea pe care o țineam în mînă. Așa încît pielea n-am putut-o scoate din cușcă decît noaptea.

Cum se explică, totuși, această neobișnuită prietenie? Cred că nu întîmplător tigroaica luase sub ocrotirea ei iepurașul. O îndemnase, probabil, puternicul ei instinct matern.

Cocanul de varză

Acum cîteva ani, într-o vară, am însoțit pînă la Moscova un tren care transporta struți africani și un hipopotam. Călătoria noastră a început chiar din gara de graniță Ciop, unde animalele au fost

Trenul a plecat din gară noaptea tîrziu.

A doua zi m-am sculat dis-de-dimineață și, în timp ce pregăteam dejunul pensionarilor mei, admiram frumusețea munților Carpați.

Deși răsărise soarele, în vagon era liniște. Hipopotamul dormea răsturnat pe o coastă. Nici struții n-aveau de gînd să se trezească. Cei mai tineri își culcaseră capetele pe dușumea, iar vîrstnicii — pe grinzile din jur. Așa cum se legănau pe picioarele strînse sub ei semănau cu niște lebede plutitoare.

Numai un struț era neliniștit, tremura din tot trupul și se schimba de pe un picior pe altul. Cînd m-am apropiat de el am observat că avea la git o rană proaspătă.

După ce a trecut peste un defileu, trenul a început să coboare. Cele două locomotive cu greu puteau ține în loc vagoanele care se năpusteau asupra lor din spate. În cele din urmă, scrișnetul roților și fumul gros care intra prin ferestrele deschise mi-au trezit pasagerii.

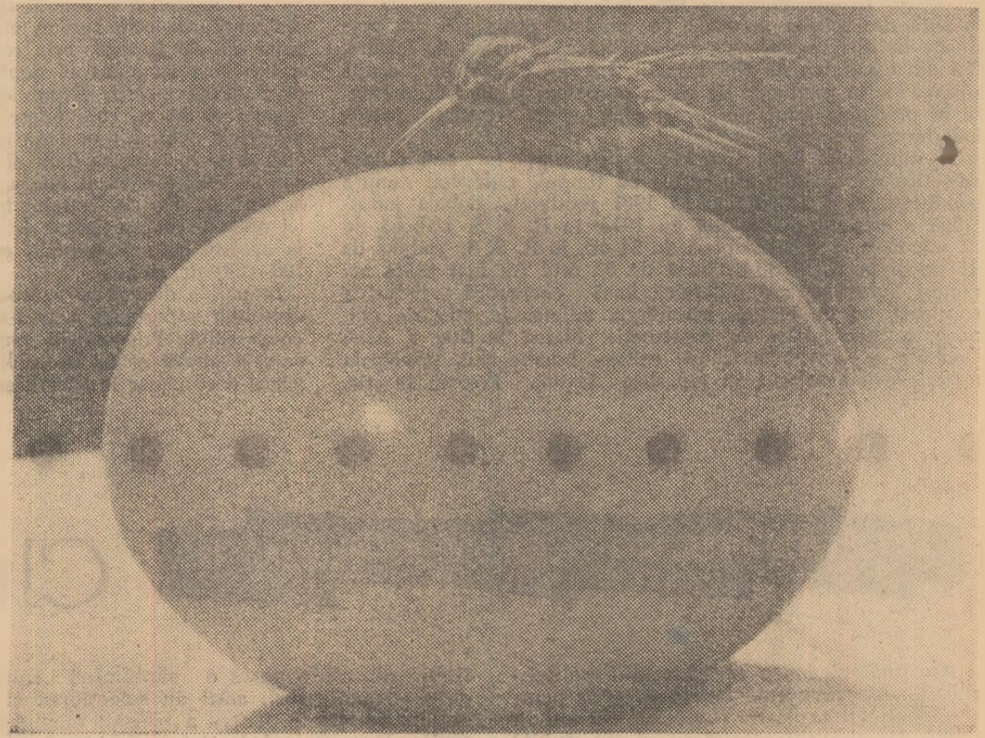
Păsările au început să umble de colo-colo, oprindu-se tot mai des în preajma ferestrelor. S-a ridicat pe picioarele-i groase și scurte și hipopotamul. După ce și-a rotit de cîteva ori capul, s-a culcat din nou.

În sfîrșit, panta s-a terminat. În fața noastră se vedea întîndirile nesfîrșite din vestul Ucrainei. Pe alocuri se zăreau cocostîrci, care se plimbau nepăsători pe pajiștile înverzite scormonind tot timpul cu ciocul în iarba deasă. Se părea că struții își priveau cu invidie rudele nordice care se puteau bucura de libertate.

Hipopotamul poate sta nemișcat ore întregi și numai foamea îl face să se miște din loc. Cînd mă apropiam de cușcă, uriașul în greutate de o tonă își deschidea botul asemănător cu un geamantan, prevăzut cu dinți mari și încovoiați, și încremenea în această poziție. Eu îi vîream hrana în geamantanul cu dinți iar el o înghițea numaidecît. Urma apoi un cîșăit zgomotos. După ce înghițea două trei căldări de nutreț, patrupedul se culca pe o coastă și începea din nou să dormiteze.

Hipopotamii sînt animale de apă. Ei nu pot fi transportați fără a li se asigura umiditatea necesară, cîci altfel li se usucă pielea și se îmbolnăvesc. De aceea, zilnic li făceam pacientului meu dușuri înviorătoare. Uneori, chiar „mă jucam” cu el. Cum apăream cu o găleată de apă, el se așeza numaidecît într-o poziție comodă ca să-i pot răcori tot trupul. Pe scurt, hipopotamul nu-mi dădea mare bătaie de cap.

Mă neliniștea, însă, struțul cu rana la git. Se vîrise într-un ungher și stătea acolo nemișcat, cu capul lăsat în jos. În-

Liliputanul colibri și oul de struț

mutate dintr-un vagon ceh într-unul sovietic. Imi amintesc cîtă bătaie de cap le-a dat hipopotamul hamalilor. Deși în acte figura ca un hipopotam „pitic”, cîntărea aproximativ o tonă, iar împreună cu cușca și mai mult. Struții au fost transportați în brațe și așezați într-o porțiune îngrădită a vagonului. Pe pereți s-au fixat niște jgheaburi, iar podeaua a fost presărată cu rumeguș.

tre timp, celelalte păsări își găsiseră o îndeletnicire plăcută: vîneau muștele care zburau prin vagon. Dar cum insectele se strîngeau roii pe rana bolnavului, struții le ciuguleau direct de acolo, pricinuindu-i

Anatoli Lebedev

(continuare în pag. 11-a)

struțul cel lacom

Azi și mâine

O schiță de N. SOKOLOVA

Aici e altfel decât în centru.

Aici monetele de două copeici* prețuiesc cit aurul, pentru că nu s-au instalat încă telefoane în noile apartamente.

Aici se pot vedea cozi lungi la telefoanele publice care, scuturate mereu, nu mai funcționează. Și la frizerii, pentru că sînt prea puține. Și la singurul cinema din cartier.

Aici, medicul de circumscripție nu s-a obișnuit, n-a reușit încă să se obișnuiască cu numele străzilor și cere informații trecătorului. Poate că medicul e venit de abia de ieri, sau strada respectivă a apărut de abia astăzi.

Aici se cumpără cu înverșunare, cu lupte, la inghesuală, obiecte care n-au nici o căutare în alte părți: lanțuri și lacăte pentru uși, galerii pentru perdele, linoleum, lăzi pentru gunoi, cutii pentru scrisori.

Aici, la poșta și la Casa de economii, solicitanții nu sînt strigați pe numele mic; și poșta, și Casa de economii s-au deschis de curînd și miroasă încă a vopsea. În fața ferestrelor nu sînt tușșuri verzi, cu vegetație bogată, ci doar lăstari, legați e bețe groase.

Aici, la fiecare pas, dai de resturi de beton. Tevi. Scînduri. Magazii de materiale de construcție, cu porți mari. Mobile de cărămizi. Bateriile de calorifer nevăpșite, stau unele lângă altele, sub cerul liber. Alături, lăzi de lemn cu mortar întărit.

Aci vor apare însă bulevarde largi, înverzite. Dar deocamdată e noroi peste tot și fetele, cînd coboară din autobuz, își schimbă pantofii înainte de a se îndrepta spre locul lor de muncă sau își spală ghetele în băltoace colorate dimineața în roz, în care se reflectă gîturile de girafe ale macaralelor.

Aici, printre blocurile noi sau în construcție, printre birouri și magazine, au mai rămas în picioare câteva case de lemn cu grădiniță, cu prispă, cu cișmele, cu tușe de brusturi în curți, cu rușe atîrnate pe frînghi, cu întreaga lor viață intimă, altă dată bine ascunsă de ochii străinilor, dar acum dezgolită, în văzul tuturor. Casele mai păstrează ceva din modul de viață al locatarilor — mod de viață rețezat parcă de un cuțit. Tăietura întîmpănătoare a cuștilor descoperă imagini de asemenea întîmpănătoare, efemere: sub un măr — un pat de fier; un bărbat voinic, în maio și cu bretele, repară o antenă de televiziune; brațul dezgolit al unei fete își face apariția din dreptunghiul unei ferestre și mina ei schimbă ordinea lucrurilor atîrnate pe frînghie. Iar alături, alte corpuri noi de case. Alte stive de scînduri și de cărămizi...

* În U.R.S.S. aceste monete servesc drept fișe de telefon.

Aici, la intrarea spre casele noi, înconjurată încă de moloz și de fier vechi, apar unul după altul, cu precauție, camioanele cu mobile și tot felul de catrafuse.

Aici, la gura tuburilor pentru gunoi, ca altă dată în jurul fîntinii de la țară, femeile în capot stau la tăifas: „Ce se aude cu telefoanele?” „O să capitonezi ușile?” „În pereții ăștia nu poți bate un cui, nu ține. Și fiecare gaură te costă o rublă”. „De ce nu cumpărați un burghiu? Bărbatul meu a cumpărat...”

Aici, în curtea unei case de abia dată în folosință, se hîrjonesc cîinii și mișună copiii. Aversele de primăvară răsună cu putere în jgheaburi. Ramurile tufelor care au supraviețuit iernii au înverzit și au crescut, cu toate că cioburile de cărămizi din jurul lor n-au fost încă ridicate. O bătrnică cu un glas pătrunzător strigă prin fereastră la un copil să nu se apropie de groapa cea mare, unde poate să se înece. Muncitorii cu mantale negre, strălucitoare, pe suprafața cărora aleargă curcubeiele ploii, trag prin curte niște cabluri; seamănă cu pescarii, care ridică pe puntea vasului peștele ce l-au prins.

Ploaia spală cu putere și înverșunare, fără să economisească apa, ferestrele stropite cu vopsea, ca o gospodină sirguincioasă și vrednică, cu mincile suflecate pînă la umăr. Ploaia muncește cu spor.

Alături, pe stradă, trece un taxi, împroșcînd apa din băltoace. Sforăind enervat, micșorează viteza și se oprește. Șoferul se ridică de la volan, ciușulit și supărat. Rătăcește cam de mult.

— Hai noroc, dar mare neorînduială mai e pe la voi! Ascultă, unde s-a ascuns numărul 5? Numărul 7 există, dar 5...

Iar eu, care m-am mutat aici de abia de o săptămînă și nici nu știu de unde se cumpără cartofi, nici unde se plătește chiria, mă simt ofensată pentru raionul meu. Curios, dar adevărat.

— Nu e nici un fel de neorînduială, totul e normal, îi răspund eu cu mindrie. Dar după câteva clipe îmi pierd curajul, pentru că nici eu nu știu să explic unde a dispărut casa cu numărul 5. Într-adevăr, numărul 7 există dar 5...

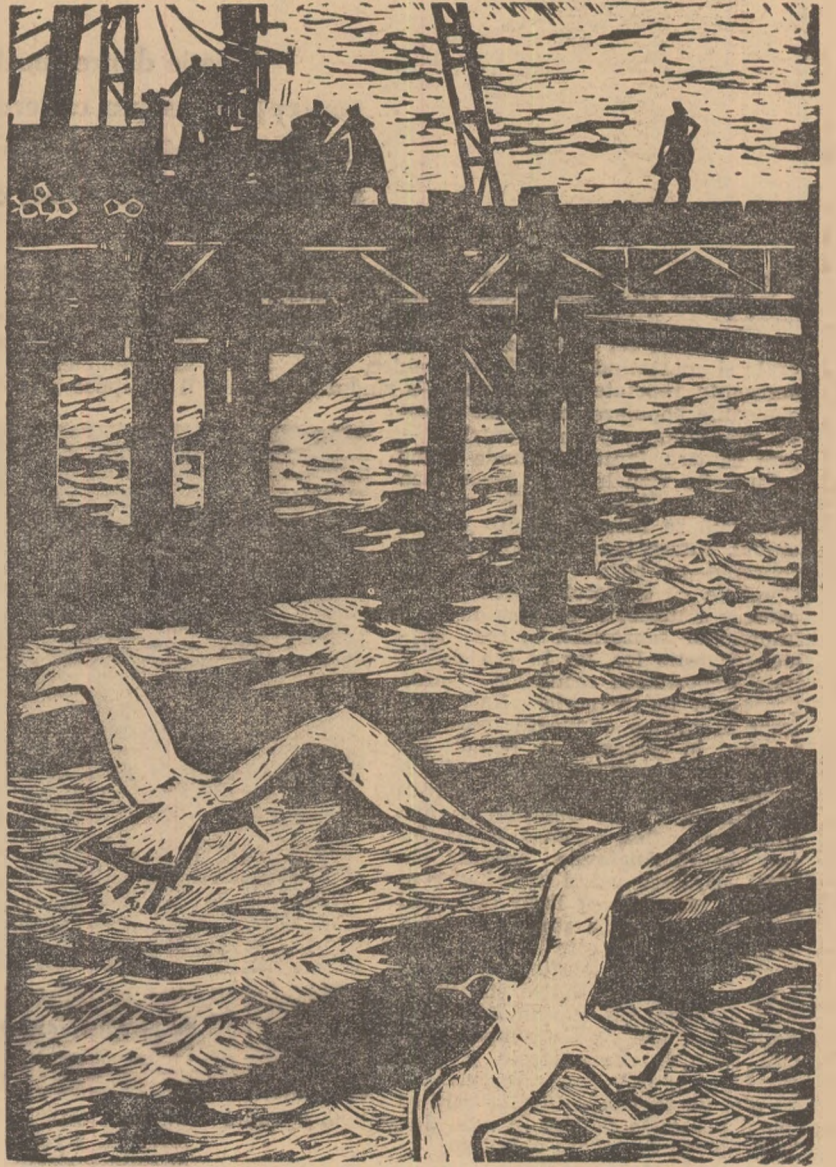
S-a pierdut casa. Nu-i.

Poate că de abia mâine începe construirea ei? Totul e posibil în raionul nostru nou, foarte nou și pușintel de basm.

Dintotdeauna, cea mai frumoasă casă este aceea care nu s-a construit încă. Aceea pe care poți să îți imaginezi, s-o croiești, s-o transformi după dorință, ca prin farmec.

Cea mai frumoasă casă e aceea care se va construi mâine.

Casa nu-i acasă, tovarășe șofer. Treci mâine!

A. GADJIEV

Depart
de
țarm

(linogravură)

Ce nu știți despre romanul „Război și pace”

O dispută recentă din presa literară sovietică cu privire la textul „canonic” al romanului „Război și pace” ne-a oferit câteva informații mai puțin cunoscute în legătură cu opera lui Lev Tolstoi.

Așa, de pildă, foarte puțini dintre mulții cititori ai romanului știu că în prima și a doua ediție, apărută în anii 1868—1869, textul era presărat cu lungi pasaje în limba franceză, reprezentînd conversațiile și reflecțiile eroilor romanului. Este drept că romanul păstrează și în ediția definitivă un număr de expresii franțuzești, dar greutatea lor în ansamblul textului este cu totul neînsemnată.

Înkadrarea „franțuzismelor” se datorește, după cîte se pare, criticilor ce i s-au adus lui Tolstoi la vremea respectivă.

Un alt amănunt demn de a fi relevat, pe care ni-l comunică discuția amintită, se referă la considerațiile teoretice din cuprinsul romanului „Război și pace”. După cum se știe, în edițiile actuale ele sînt grupate la sfîrșitul romanului, într-un capitol special. Dar în primele două ediții, autorul folosea un alt procedeu. În volumele IV, V și VI ale edițiilor din anii 1868—1869, cele șapte părți ale romanului aveau ca introducere un capitol sau două de reflecții teoretice. Tolstoi le acorda o mare însemnată pentru că pe de o parte, ele alătuiau schema de idei a romanului, pe de altă parte infățișau opiniile autorului cu privire la război, la rolul personalităților, la participarea maselor etc. În ediția din 1873, Tolstoi a renunțat cu totul la unele considerații de filozofie a istoriei, iar pe altele le-a trecut în ultimul capitol al romanului.

În sfîrșit, e fără îndoială interesant de știut că Tolstoi a renunțat cu totul la unele din părțile sale durtorii criticilor timpului. Numele lui Lacinov, obscur comentator militar, este astăzi cu totul necunoscut. Dar se pare că articolul lui din revista „Russki invalid”, în care a supus unci analize atente concepțiile ce i se păreau eronate în sistumul de idei al lui Tolstoi, n-a rămas fără ecou.

Lacinov remarcă, printre altele, că ideile filozofice ale lui Tolstoi sînt „fatalism istoric curat”. De aceea motivele declanșării războiului franco-rus din 1812 i se păreau scriitorului cu totul arbitrare și, în declanșarea campaniei, rolul lui Napoleon nu era mai mare decît rolul muia dintre caporalii lui. Generalizîndu-și părerea despre excursiile filozofice ale lui Tolstoi în cuprinsul romanului „Război și pace”, Lacinov scria că ele sînt de o unilateralitate rigidă și de aceea îi poartă pe scriitor pe niște drumuri puțin recomandabile.

Ideile amintite se aflau în primul capitol al primei părți din volumul IV al romanului, edițiile 1868—1869. Tolstoi mărturisea aici o concepție fatalistă asupra istoriei și nega rolul personalităților în desfășurarea evenimentelor de mare anvergură socială. Dar capitolul amintit a dispărut cu totul din edițiile următoare ale romanului.

De unde se vede că și „micile personalități” au avut un oarecare rol în elaborarea romanului, pe care mulți scriitori și exegeți literari de pe toate meridianele globului îl consideră capodopera genului.

V. N.

● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ●

Poezia călătoriilor

să vorbească de „fiecare tresărire a lucrurilor neînsemnate din casa unde a fost atîta suflet și atîta spirit”.

Uneori, ca în camera de hotel, imaginația înfierbîntată se întoarce spre vis și spre fantastic, pentru a reinvia paginile din istoria mai veche sau mai nouă a Rusiei, cu figurile ei legendare. Alteori, autorul întoarce spre legendă realitățile actuale, ca atunci cînd urcă pe dealul Vrăbiilor sau poposește în „Bătrina Putilovka”. Pentru că, ne spune autorul, „Este destinul marilor uzine, al vetrelor largi ale muncii, al citadelor muncii să urce în vreme și în vadul istoriei cu ritmul și clamoarea epopeei”. Bătrina Putilovka (astăzi uzina „Kirov”) îl absoarbe ca un vârtej și îl poartă spre izvoarele Revoluției din Octombrie: „Cînd știi și îți amintești epopea Leningradului, din primul răsărit sau amurg al „Aurorei”, cînd au răsănit salvele salvatoare ale

omenirii, nu poți să nu simți prezența umane în zidurile bătrînei uzine”.

Itinerariul călătoriei, divers și cuprinzător, îl obligă pe scriitor să ne poarte cu viteza mijloacelor moderne de locomotivă dintr-un colț într-altul al imensului teritoriu sovietic, parcă spre a-și supune la încercare suplețea observației și a mijloacelor de exprimare. De la vilele din jurul Moscovei, zăgrăvite în tonuri pastelate și de la fîntinile Petrodvoretului, avionul îl plantează brusc în tînutul de basîn al Colchidei. Din avion, golful Suhumi i se pare „o rotunjime de vocală blindă a pămîntului”. Și din nou evocarea trecutului mitic, cu Jason și argonauții în căutarea linii de aur, pentru a afla dimensiunile majore ale propriei lui călătorii.

De aici, cu o rotație de 180 de grade, străbătînd alte mii de kilometri, se întoarce din nou la Moscova pentru a pătrunde în sfîrșit în casa lui Anton Pavlovici Cehov, marea lui dragoste. De data aceasta însă se pare că emoțiile prea mari nu i-au mai dat răgazul necesar meditației; discursul poetic și volumul impresiilor nu împlinesc promisiunile de la începutul capitolului.

Ele revin la amplitudinea normală în ultimele capitole ale cărții intitulate „Levitan — un poet al peisajului rus” și „Moscova, capitală modernă”.

Paul Granea

Cum ora și firesc, Radu Boureanu rămîne fidel poeziei și în impresiile de călătorie publicate recent*). El își ordonează emoțiile cu aceeași vivacitate picturală și conturcă peisaje cu aceeași voluptate mărturisită adesea în versuri. El, ca și avionul ce coboară, „seceră cu elicele spațiul în care mai întîrzie aburii închipuirii”.

În alambicul cu substanțele obișnuite, poetul dizolvă acum o doză însemnată de bune amîniri livrești, de la Gogol, Cehov și Tolstoi la Dostoievski, Gorki și Fedin. Se înțelege că scriitorul ce schimbă uneori condeiul cu penele, nu putea uita pe Rubliov sau pe Levitan, în căutarea unor corespondențe cu propria-i personalitate și cu valorile esențiale ale picturii românești.

Aducerile aminte îl asaltează mereu în cursul călătoriei pe pămîntul sovietic și respirînd aerul pe care l-a respirat și Dostoievski nu se poate opri să remarce că „una din cele mai mari tensiuni de spirit pe care le-am încercat în viața mea a fost lectura romanului „Crimă și pedeapsă”. Îmi amintesc că la o vîrstă fragedă am făcut această lectură undeva, într-un orășel dobrogean”.

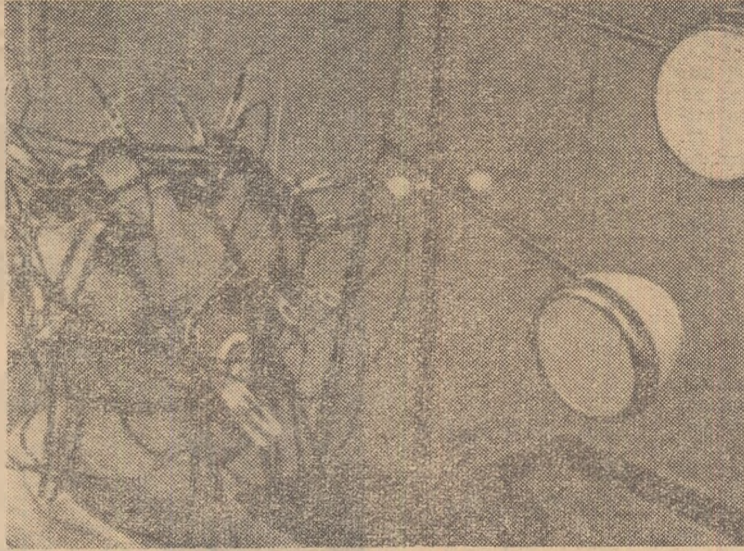
Trecînd pragul casei în care a locuit Lev Tolstoi, ar vrea

* Radu Boureanu: „Între Marea Albă și Marea Neagră”, E.P.L., 1964.

Analiza electrică a psihicului

Relația dintre funcțiile psihice și structura nervoasă a fost consemnată încă de pe primele trepte ale istoriei concepțiilor asupra creierului. În urmă cu 2500 de ani Alcméon din Croton atribuia fiecărei modalități senzorii un anumit teritoriu de reprezentare pe scoarța cerebrală și deosebea, primul, senzația de gândire, arătând că toată lumea animală simte dar numai omul gândește. Timp de peste 2 000 de ani cunoștințele exacte nu au evoluat.

În evul mediu se repetă cu grijă dogma galenică a localizării diverselor procese psihice în cavitățile umplute cu lichid din creier, ventriculii cerebrali. Chirurgii sînt cei care, trînd plăgile cranio-cerebrale și constatînd tulburările psihice, emit idei amuzante, repetate apoi secole de-a rîndul în enciclopediile populare medievale: pro-va creierului, — primul ventricul — este camera fantastică unde ajung influxurile vizuale și se elaborează imaginația. Cînd această cameră cerebrală se răcește, omul devine stupid. Întreg procesul gîndirii este conceput pe baza unor analogii simpliste cu procesul digestiei: în camera anterioară se face ingestia impresiilor senzoriale, în cea mijlocie digestia lor, iar în cea de a treia depozitarea resturilor, sursa proceselor de memorie. Naivitatea unor asemenea explicații localizînd psihicul în camerele cu lichid ale creierului a persistat vreme îndelungată și abia în secolul al XVII-lea un francez, Pierre Gassendi și mai tîrziu un englez, Thomas Willis (într-o vestită Anatomie apărută în 1664), părăsesc sediul ventricular al gîndirii și arată că locul cel mai probabil pentru a stoca memoria vechilor impresii este scoarța cerebrală cu circumvoluțiile ei. După acest progres de gîndire științifică, deși nefundat pe vreun fapt experimental sau de observație precisă, timp de cîteva secole, pînă în jurul anilor 1900, nu se înregistrează nici un fapt semnificativ care să pună procesele psihice în ruza de acțiune a unei metodologii de studiu obiective,

Se înregistrează biocurenții creierului

REFLEXUL ȘI ACTIVITATEA ELECTRICĂ

Abia în 1902, la Congresul medicilor și naturalistilor de la Helsinki, Ivan Petrovici Pavlov aduce la cunoștința lumii științifice un nou tip de reacție nervoasă care se adaugă singurului tip de reflex cunoscut pînă la acea dată. E vorba de reflexul condiționat, mijloc de adaptare mai plastică, mai diferențiată a organismului, dobîndit în timpul existenței individuale.

Descoperirea lui Pavlov a deschis un capitol nou în istoria fiziologiei cerebrale și în psihologie. Ea nu a putut însă epuiza sfera psihicului, reflexul condiționat fiind doar un proces destul de simplu, un model de studiu în care un fenomen complex este redus la un principiu elementar. Pe de altă parte, natura globală a metodei nu permite disecția analitică fină a proceselor fiziologice care stau la

utilizată astăzi pentru aprofundarea bazei neurofiziologice a psihicului este metoda de înregistrare a activității electrice a creierului.

Faptul că sistemul nervos este sediul unor oscilații de potențial electric, a fost descoperit independent de un englez și un rus, Caton și Danilevski, în jurul anului 1875. Se știe că o mare parte din elementele organismului viu generează activitate electrică, ca urmare a energiei dezvoltate prin funcția aproape neîntreruptă a acestora. Spre deosebire însă de inimă, mușchi, stomac și glande endocrine, creierul prezintă o mare varietate structurală între diversele sale zone și oferă prin aceasta un peisaj al activității electrice care diferă de la o regiune cerebrală la alta. De aceea **electroencefalograma**, înscrisura curenților de acțiune ai creierului, termen cu care Berger din Jena și-a denumit primele sale grafice efectuate în 1924, înseamnă doar o activitate electrică globală în care amănunțele regionale, cele care indică starea diferențiată a unor structuri particulare din sistemul nervos se pierd. O analiză fină, menită să indice participarea fiecărei regiuni cerebrale în concertul reacțiilor generale ale creierului precum și locul precis al unor eventuale tulburări cere astăzi din partea celor ce efectuează cercetări teoretice sau contribuie la diagnosticul anumitor boli o pătrundere în diversele locuri din creier, despre care se presupune că ar putea oferi amănunte semnificative. Acest lucru este posibil nu numai în cercetările experimentale pe animale, ci și la om, datorită gradului de perfecțiune pe care l-au atins metodele de investigație. Modul de a deosebi activitatea electrică a unei regiuni cerebrale de a alteia, sau de a diferenția o stare normală de una anormală, se bazează pe configurația, amplitudinea și frecvența undelor electrice ale creierului. După aceste criterii se descriu mai multe categorii de ritmuri dintre care pentru omul normal cele mai importante sînt ritmul alfa care caracterizează o stare de relaxare și ritmul beta (mai puțin amplu, dar mai rapid) care apare în stări de activitate intensă, de concentrare asupra unei probleme dificile.

CREIERULUI I SE IA „INTEROGATORIUL”

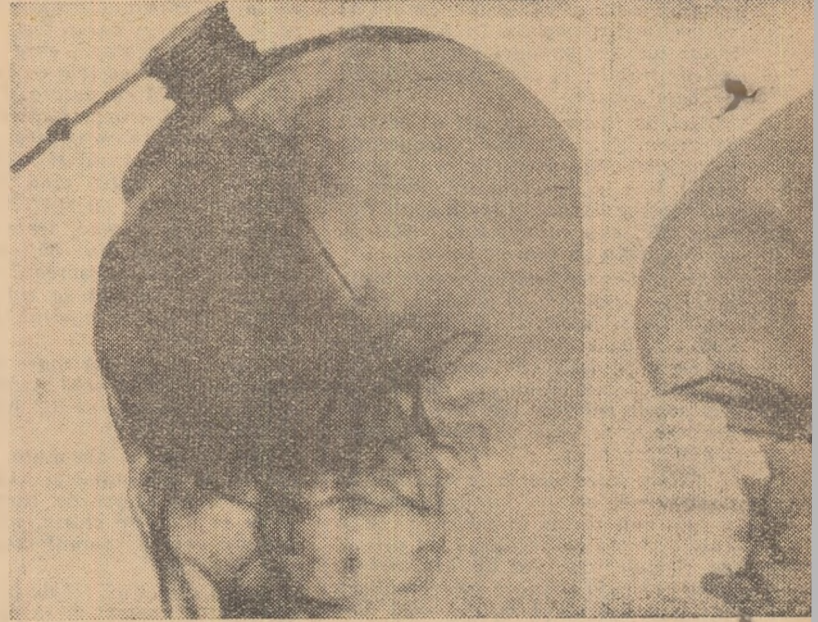
Dar simpla înregistrare a activității electrice de fond sau de „repaus”, așa-zisa activitate „spontană”, nu poate mulțumi pe cercetător. El vrea să aibă un rol activ, să pună „întrebări” precise creierului pentru ca acesta la rîndul lui să-i „răspundă” într-un fel sau altul. Din aceste relații s-ar putea trage unele concluzii privind modul cum creierul reflectă lumea înconjurătoare și cum reacționează la variațiile continue ale acesteia. De fapt nici activitatea „spontană”, cea care se desfășoară în aparență fără nici o intervenție din afară și care este înregistrată într-o stare de liniște aproape completă a omului, nu este o activitate electrică care emană din creier fără a fi provocată de stimuli veniți din afară. În realitate, sistemul nervos fiind o structură înalt organizată are capacitatea să păstreze urmele vechilor excitații (ceea ce reprezintă de fapt memoria), să „îngroape” în anumite regiuni experiența trecută și s-o „reînvie” la nevoie. Această istorie a fiecăruia dintre noi, această zestre pe care o dobîndim în cursul existenței noastre, este alcătuită dintr-o mare varietate de stimuli cu care am fost alimentați și putem afirma că activitatea electrică „spontană” a creierului este determinată de toată gama excitanților care ne-au pătruns prin simțuri în creier în decursul vieții.

Să nu ne imaginăm însă că prin studiul activității electrice cerebrale am putea descifra procesele psi-

hice în toată complexitatea lor, pînă la nivelul arăbescurilor gîndirii. O metodă analitică are avantajul de a pătrunde în intimitatea structurii cercețate dar rămîne limitată la procese elementare, la cele din care, abia printr-o înlăntuire ulterioară, se ajunge pînă la treptele cele mai înalte ale psihicului. Simplitatea, natura elementară a evenimentelor din laboratorul experimental, se manifestă și prin caracterul „întrebărilor” pe care cercetătorul le pune creierului investigat. Aceste întrebări sau stimuli adresați sistemului nervos nu au nici pe departe complexitatea aceluia cu care avem de-a face în contactul cu mediul înconjurător: stimulul luminos, de pildă, nu îmbracă culorile și formele curenților ci este o scînteie intensă și foarte scurtă, aleasă pentru a „evoca” un răspuns sau o undă electrică în anumite regiuni ale creierului care fac parte din căile și centrii vizuali. Răspunsurile electrice, „evocate” de stimulii senzoriali, sînt deci elementele de bază cu ajutorul cărora studiem modul cum se reflectă prin simțuri și cum este integrată lumea din afară în creierul pe care-l cercetăm.

STAREA DE VEGHE ȘI PSIHICUL

Pentru a studia procesele psihice cu ajutorul activității electrice, trebuie să cunoaștem în prealabil modul cum este întreținută starea de veghe, fun-

Explorarea creierului cu ajutorul aparatului stereoscopic (stînga) și

dalul pe care se desfășoară cele mai importante evenimente ale vieții noastre psihice. Înregistrarea biocurenților cerebrali în stările de veghe, de somnolență și de somn profund a permis să se facă un „inventar electric” și să se poată deosebi prin electroencefalogramă diversele stări de activitate. Dacă pînă nu de mult se considera somnul ca fiind datorit întreruperii stimulilor senzoriali din mediul, o simplă stare pasivă, un revers negativ al stării de veghe, datele experimentale din ultima vreme au dovedit că somnul este determinat în multe modalități, existînd și o formă pasivă, prin închiderea „ferestrelor” de comunicație ale creierului cu lumea exterioară, dar și un somn activ produs printr-o acțiune de un anumit tip a unor excitanți ai mediului asupra unor structuri nervoase. Încă Pavlov a demonstrat că o stimulare monotonă și prelungită poate produce somnul animalelor de experiență, așa cum îl pot favoriza în stare normală o ploaie liniștită sau zgomotul stereotip al roților de tren. Recent, G. Moruzzi în Italia și A. Roitbak în Uniunea Sovietică au studiat modul cum asemenea stimuli ritmici monotoni duc la instalarea unei stări de somn electric datorită acțiunii pe care ei o exercită asupra unor structuri nervoase, acestea din urmă avînd rolul de a sincroniza activitatea electrică a creierului și a produce astfel o anumită formă de inhibiție ce caracterizează somnul. Regiunile creierului care pot determina asemenea stări de somn activ sînt situate îndeosebi în partea inferioară a trunchiului cerebral precum și în unii nuclei talamici situați în profunzimea emisferelor cerebrale.

În laboratoarele de specialitate din diferite țări se studiază rolul pe care unele structuri din creier îl au în îmbunătățirea sau, dimpotrivă, în îngreunarea reflectării mesajelor senzoriale de către sistemul nervos. Se știe că doi stimuli (sunete sau scînteii luminoase) care nu sînt despărțiți printr-un interval suficient de timp nu pot evoca în scoarța cerebrală decît un singur răspuns electric distinct, iar senzația subiectivă relatată este cea de percepere a unui singur stimul. Dacă însă se provoacă o stare de creștere a „atenției” prin punerea naturală sau artificială în activitate a unei anumite porțiuni din trunchiul cerebral, cei doi stimuli, chiar foarte apropiați între ei, pot evoca două răspunsuri distincte. De asemenea, s-a putut observa pe animal ca și pe om că în timpul trecerii de la o stare de somnolență sau de relaxare spre o stare de creștere a vigilității (trezirei), răspunsurile electrice la stimulii luminoși ritmici rapizi sporesc în amplitu-

dine și, paralel cu acest fenomen, biectul relatează percepere mai în stimulii luminoși deși aceștia nu schimbă în decu experienței. Astfel cercetări au fost efectuate în ultimii ani de Lindsley Fuster în Statele Unite ale Americii, Narikașvili și grusău din Tbilisi, Bremer în Belgia precum și de cătătorii din Institutu de neurologie, ercinoologie, fiziologie și psihologie ale cademiei R.P.R.

Datele experimentale obținute cu toada înregistrării tivității electrice creierului, corela biective, au perm (încă elementare științei) pe detali gîndește — creie

Puțină fericire, vă rog!

Experiențele au arătat că excitarea anumitor sectoare ale creierului poate determina apariția de diferite stări emoțive. Prin excitarea unui anumit nucleu nervos, animalele de obicei blînde devin agresive, dar revin la comportarea obișnuită cînd excitația încetează. Influențînd nucleul terminal al creierului se obține o reacție inversă: animalul cel mai fioros devine blînd ca un mielușel.

Există și sectoare care „gouvernează” senzația de foame și sete. Dacă centrul foamei e supus excitației timp de 24 de ore în șir, animalul mîncîncă în tot acest timp, iar dacă celulele centrului respectiv sînt distruse, animalul refuză să primească hrana.

În creier își are sediul și un centru al fericirii. Excitarea acestui centru place animalelor alît de mult, încît ele inelele apasă butoanele de pe podeaua cuștii care fac contactul cu electrozii introduși în creier. Se cunosc cazuri cînd șobolanii de experiență, apăsînd meru pe butoane pentru a-și prelunge starea de euforie, au distrus în cele din urmă celulele din zona respectivă.

baza celor psihice. Metoda reflexului condiționat nu este depășită; cele mai importante laboratoare din lume o aplică azi mai mult ca oricînd, întregită însă cu noi metode de investigație, care tind să deslușească participarea diverselor etaje nervoase în elaborarea proceselor psihice, mergînd în această sete de analiză detaliată pînă la modul de compor-

...dar numai omul gîndește

ARHIVELE MEMORIEI

cu relatarea stărilor su-
ea unor procese psihice
actual de dezvoltare a
ctură ale materiei care
area acestei legături in-

lului de electroni

ude orice explicații su-
și le înlocuiește cu un
lru l cărui orice nouă
și spre deslușirea multi-
plexe.

lircea Steriade
at în științe medicale

În preajma timpelor se află dispuse câteva sectoare insensibile ale scoarței cerebrale. Dacă acestea sînt excitate cu ajutorul unui curent electric omul nu percepe nici un fel de senzații: nu vede străfulgerări de lumină, nu aude sunete, nu simte atingerea, așa cum se întîmplă atunci cînd electrodul atinge sectoarele vizual, auditiv sau tactil de pe scoarța cerebrală. Iată de ce pînă în ultima vreme nu li s-a acordat prea mare atenție, socotindu-se că ele nu participă la reacțiile senzoriale sau motoare ale organismului.

Dar pe neașteptate se descoperă că zonele din preajma timpelor nu sînt deloc inactive. Atîta doar că excitîndu-le nu obținem senzații distincte și nu se pun în mișcare anumiți mușchi ci se trezesc amintiri, de parcă în creier ar exista o bandă de magnetofon sau ar rula un fragment dintr-un film sonor, o cronică a anilor trecuți. În conștiința omului reînvie în cele mai mici amănunte tablouri, sunete, gînduri și sentimente din trecutul îndepărtat. Amintirile încep să apară la cea mai slabă excitație cu un curent și se desfășoară parcă independent de voința omului. Iar cînd electrodul se desprinde de cre-

ier sau cînd contactul electric se întrerupe ele dispar.

Savantul canadian prof. V. Peanfield care a observat pentru prima oară acest fenomen neobișnuit l-a numit „reacție de reproducere a experienței trecutului“. El a relatat câteva întîmplări interesante pe care a avut prilejul să le observe.

Atingînd ușor cu un electrod zona temporală de pe creierul unui bolnav, acesta a spus: „Acolo era un pian și cineva cînta la el. Știi, am auzit o melodie“. Atingînd a doua oară același loc bolnavul a adăugat încet: „Da, cineva cînta. „O, Mary, o Mary“. La următoarea atingere el a auzit același cîntec și a declarat că era o melodie de reclamă din programul de radio.

După această experiență electrodul a fost mutat cu patru centimetri mai aproape de partea anterioară a creierului. De astă dată pacientul și-a amintit de niște reclame ale unei fabrici de sticle și unei brutării, văzute de mult. Pentru a verifica dacă nu cumva este vorba de autosugestie medicul l-a prevenit pe bolnav că va atinge din nou creierul cu un electrod dar în realitate n-a făcut aceasta. Întrebat ce a auzit de astă dată răspunsul a venit prompt: „nimic“. Pacientul n-avea de unde să știe că medicul nu i-a atins creierul, căci acesta nu percepe atingerile mecanice. Faptul a confirmat presupunerea că amintirile apar spontan și numai atunci cînd sînt excitate zonele temporale ale creierului.

La alți oameni excitarea acestei zone a stîrnit amintiri uneori atît de limpezi încît bolnavii rămîneau convinși că totul se petrecuse din nou în realitate. O pacientă a profesorului Peanfield, căreia i s-a atins de cîteva ori un anumit punct din zona temporală a creierului, a auzit de fiecare dată aceeași melodie care însă se întrerupea deîndată ce dispărea curentul și continua cînd reapărea curentul. La rugămintea profesorului Peanfield ea a fredonat melodia urmîrind parcă o orchestră nevăzută: femeia era incredințată că în laborator există un patefon și nu a putut fi de loc convinsă că nu era așa.

Senzațiile care se nășteau erau întotdeauna din trecut, trăite cîndva, dar de cele mai multe ori uitate cu desăvîrșire. Unul din pacienți s-a arătat foarte mirat. „Doctore, doctore, aud cum rid prietenii mei“ — a spus el. Iar la întrebarea de ce e atît de uimit a răspuns că parcă aude cum el însuși ride cu niște veri care actualmente se află în

Africa de sud, deși era perfect conștient că în clipa aceea se afla pe o masă de operație în Canada.

Profesorul Peanfield a ajuns la concluzia că în zonele temporale ale creierului se află un mecanism care „reînvie“ impresii din trecut, aduce parcă la suprafața conștiinței legături reflexe stabilite cîndva de mult și păstrate sub formă de urme înscrise în celulele creierului.

Inseamnă oare aceasta că memoria se află anume în zonele temporale?

— Nu, răspunde profesorul Peanfield. Ar fi mult prea simplu. Înregistrarea evenimentelor nu are loc aici, ci probabil într-o zonă a creierului strîns legată de aceste sectoare ale scoarței. Cu-

cunoașteți pe acest om. Îl priviți și treptat îl recunoașteți, vă amintiți chiar și numele lui. Înfașurarea omului și vocea lui au deschis în mod reflex în memoria dumneavoastră accesul spre arhivele în care este înregistrat rolul pe care el l-a jucat în trecutul dumneavoastră. Toate acestea se petrec în subconștient, independent de voința celui în cauză. Și cu toate că numai o clipă înainte, omul întîlnit era încă uitat, acum urmele trecutului reapar cu toate detaliile. Ba începeți chiar să observați o înecetinală a mersului, riduri în jurul gurii pe care înainte nu i le-ați observat...

Interesant e și faptul că zonele temporale sînt răspunzătoare numai pentru

Encefalograf pentru înregistrarea biocurenților creierului

rentul electric venind de la electrod excită un anumit sector al zonelor temporale. De aici excitația trece în locul unde se întîmpărește amintirile trecutului.

Iată un exemplu. După o lungă despărțire întîlniți un om de a cărui existență ați uitat cu desăvîrșire. Vă dați seama că îl cunoașteți încă înainte de a ști cine este și unde l-ați mai întîlnit. În conștiința dumneavoastră a răsunat un semnal care vă spune că îl

evenimentele trecutului. Îndepărtarea totală a acestor două sectoare ale creierului nu împiedică memorarea evenimentelor dintr-un trecut apropiat. Dacă însă este lezată așa-numitul cerc al lui Amon, aflat în adîncul creierului, sub sectoarele pomenite, omul nu mai poate memora tocmai întîmplările mai recente, pe cînd memoria legată de amintiri mai vechi rămîne neatinsă.

E. Saporina

stați cu ritmul alfa?

a al undelor electrice emise de creier continuă să duri pe oamenii de știință. Dacă se aprinde brusc uminos, dacă vă concentrați privirea asupra unui re, dacă sînteți sub imperiul unei emoții puternice se tulbură, pentru a-și recăpăta ritmicitatea în aus sau de somn.

l alfa există doar la șase oameni din șapte, iar n șapte acest ritm nu se întrerupe niciodată. Deci oameni din șapte au un ritm alfa normal.

area ritmului alfa unii specialiști ajung la rezultate. Astfel, analizînd encefalograma unei persoane la o competiție sportivă se poate determina — orul — care este echipa ei preferată. Și, invers, nul, se poate afla desfășurarea jocului.

n fenomen descoperit cu ajutorul undelor alfa: i-i place să i se repete un lucru cunoscut. Cînd brală recepționează o excitație, fie ea vizuală sau nul alfa se dereglează iar unda electrică — ecoul ninată de excitație — se răspîndește pînă în cele tate sectoare ale creierului. Dacă aceeași excitație aceleași intervale de timp unda nu se măi prolar, creierul „difuzează știrea“ numai atunci cînd

Alergia

Alergia este o manifestare patologică și nu o „modă”, cum sînt tentați să o considere unii profani. Există persoane care reacționează într-un mod deosebit, altul decît cel normal în prezența unor agenți fizici sau chimici. Sînt persoane care fac o urticarie la 20—30 minute după ce au mîncat fragi sau carne de peste. Altele fac astm sau un guturai rebel în prezența polenului unor anumite flori sau în case unde există un animal (pisică, câine etc.).

Aceste exemple ilustrează rolul determinant al mediului în condiționarea bolii alergice. Ca substanțe alergene (care provoacă alergii) întîlnim alimente (fragi, peste, ouă, anghinare), medicamente (piramidon, sulfamide, extracte hepatice), animale (mai ales pisica), vegetale (polen, tutun, bumbac, rădăcina de stînjene) și adesea mici particule chimice sau pulberi din sol care devin substanțe alergene în anumite condiții. Sub acest aspect se deschide o perspectivă aproape infinită și afirmăm că mai veche a unui clinician că „fiecare alergie își are cosmosul său” se reactualizează acum.

În afara substanțelor considerate alergene, autorii sovietici (Bogolev) atrag atenția asupra importanței instabilității emotive ca factor declanșant pe un teren favorabil, semnificativ rol pe care îl joacă factorii psihocemoționali. În literatura medicală acest factor psihocemoțional a fost incriminat în apariția unor

cazuri de astm. O serie de denumiri printre care aceea de „astm al gripelor”, au fost date acestor forme de boală.

Am amintit necesitatea unui teren favorabil în apariția bolii alergice. Ce este de fapt acest teren? Răspunsul este greu de dat pentru că se știe încă destul de puțin în această privință. Ceea ce știm însă, este că terenul e adeseori moștenit; în 50—70 la sută din cazuri tatăl sau mama (sau ambii) sînt alergici. Mai știm de asemenea că rolul sexului este indiscutabil, femeile fiind mult mai alergice decît bărbații. Unele grupe de populație par atinse în mai mare măsură. „Recordul” îl deține, de pildă, populația Statelor Unite, chiar dacă ținem seama că în S.U.A. alergica a fost adesea transformată într-un „numitor comun” al multor boli care nu au o legătură prea sigură cu alergica.

În sfîrșit, în apariția alergiei intervine și un factor de sensibilizare locală, un loc de „minimă rezistență” care poate explica de ce criza alergică se manifestă la nivelul unui anumit organ.

Ajungem, astfel, la bolile alergice cele mai frecvente: astmul, urticaria, guturii polenice, eczele, dermatozele chimice (profesionale, cosmetice etc). În „localizarea” alergiei intervin numeroși factori: o anomalie fiziologică (devierea septului nazal), o infecție nazală asociată sau preexistentă, o „spină iritativă” (bronșită, scleroză pulmonară) sau contactul direct cu substanța aler-

genă (alergia la streptomicină la unele persoane care manipulează acest antibiotic).

Care este substratul „material” al fenomenelor alergice descrise? Majoritatea specialiștilor sînt de părere că principalul răspunzător este histamina. Cînd anumite celule sînt „lezate”, ele secretă această substanță chimică care excită sistemul nervos parasimpatic ce „comandă” vasele de sînge denumite capilare. Acestea se destind și regiunea respectivă primește un aflix de sînge, purtător de oxigen și globule. Cînd acest „S.O.S.” provoacă un răspuns excesiv, din cauza unei prea mari descărcări de histamină, capilarele se dilată atît de mult încît produc un „edem” al țesuturilor învecinate, caracteristic alergiei. Apare astfel criza de astm, de guturai polenic, urticaria sau dermatoză respectivă.

Tratamentul alergiei este complex și se adresează atît terenului care va fi modificat („desensibilizat”) prin seruri sau substanțe proteice, cît și depistării alergenilor care vor fi eliminați. Îndepărtarea animalului (pisica, de pildă) duce de multe ori la dispariția unei boli alergice. Se va trata apoi alergica prin substanțe anti alergice de tipul antihistaminicelor de sinteză (alergan, romergan), vitamina C, clorura de calciu, efedrina.

Pentru prevenirea alergiei se recomandă:

1. Evitarea folosirii substanțelor cu faimă alergenă, a abuzului de medicamente.
2. Tratarea „spinilor iritative” care pot declanșa la un moment dat alergica (deviația de sept, insuficiența hepatică etc.).
3. Tratarea guturii, a bronșitelor din copilărie, pentru a nu se transforma în astm.
4. Evitarea anumitor vaccinări la copii cu antecedente alergice.
5. Fortificarea organismului prin factorii naturali: aer, apă, soare, cure de altitudine.
6. Folosirea rațională a preparatelor cosmetice.

Dr. V. Minailov

Linște! Se operează pe cord

Esculap răspunde...

AGLAIA RACARU — Bacău: După toate tratamentele pe care le-ați urmat, după cum reiese din scrisoarea dv. este cert că și medicii care v-au îngrijit s-au orientat spre calmarea sistemului dv. nervos. Este vorba desigur de o nevroză cu predominanța tulburărilor cardiace. Așa cum vă s-a spus nu există în acest caz leziuni cardiace și vasculare fiind vorba numai de tulburări funcționale ce nu prezintă pericol decît prin intensitatea cu care le resințiți și care pot duce cu timpul la tulburări neuro-psihice supraadăugate. Locul principal în tratamentul dv. trebuie să-l ocupe și în viitor medicația sedativă: bromura de sodiu sau de potasiu, în doze zilnice, variind între 0,20-1 g., luminal 0,02-0,05 g. de 3 ori pe zi, ciclobarbital 0,05-0,10 g. (1/4-1/2 tablete) — de 3 ori pe zi. Acțiunea acestor sedative va fi întărită prin asocierea unei cantități de 0,15-0,30 g. piran (amiodipirin). Doze mici de insulină, de exemplu câte 10 u. injectate subcutan cu o oră înaintea mesei de prînz vă pot fi de asemenea utile.

VALENTINA BUȘILĂ — Bacău: Keratita herpetică este o maladie care cedează uneori greu, dar așa cum ați văzut și dv. (episodul din copilărie) ea se poate vindeca. Pe lângă tratamentul local obișnuit (atropină dionină, pomadă cu xeroform 5%, instilații cu hidrocortizon, aureomicină etc.) se poate încerca rontgenterapie. Acest tratament va fi completat cu unul general: vitamina B₁, C, A, +D, salicilat de sodiu, proteinoterapie. Un tratament care dă uneori rezultate bune constă în instilații alternante de mai multe ori pe zi — cu autosînge hemolizat și glucoză 20 la sută.

CĂTALINA O. — Fălcieni: 1) Așa cum ați observat și dv., leucocroa pe care o aveți este mai abundentă în lipsa unei igiene corespunzătoare. De aceea se impune intensificarea acestor măsuri: schimbarea lenjeriei la 1—2 zile, spălături de 1—2 ori pe săptămîină (nu mai des) cu soluție foarte slabă de permanganat de potasiu (de culoare roz-palid) alternativ cu infuzii (ceai) slabe de muștel. Cantitatea nu trebuie să depășească 1-1 1/2 litru iar irigatorul să nu fie mai sus de 50-60 cm. de vîrfurile nulei. Dacă scurgerea nu revine la o culoare normală (albicioasă-lăptoasă) și nu diminuează trebuie să faceți analiza ei la un laborator, pînă în vremea de o infecție (microbi tricomon, oidium etc.) 2) Puteți folosi fără griji lămîia ca „fixativ” pentru păr, deoarece nu dăunează părului.

C. MIHELIS — Galați: 1) Nu trebuie să vă temeți de nici un fel de consecințe ulterioare ale „viciului” descris de dv. în ciuda prejudecăților eronate perpetuate din generație în generație pînă în zilele noastre. 2) Dacă nu există o afecțiune organică (insuficiență glandulară, boli cronice etc.) se recomandă de 3 ori pe săptămîină băi de șezut foarte calde înainte de culcare, tonice generale, vitamina E. 3) Tratamentul spermatozei va urmări în primul rînd restabilirea echilibrului nervos (nervatîl, carbaxin), tonice (arsenic, stricnina, fosfor). Se va trata constipația. Sederea prelungită în pat va fi evitată. Încercați metodele hidroterapice despre care vom publica un articol în curînd.

MIU B. — Craiova: 1) Vîrsta dv. nu constituie o contraindicație pentru operația de hernie dacă organismul e sănătos. Dacă analizele și examenele medicale sînt bune, puteți face intervenția chirurgicală necesară. 2) Ceaiurile medicinale, luate cu măsură, nu dăunează. Ele nu au nimic cu ceaiul obișnuit decît... numele 3) Simteți probabil o fire emotivă, sensibilă, un spectator „ideal” și nu vedem nimic rău în asta. 4) Tremurăturile pe care le aveți la scris sînt uneori înscute vârstei. Sînt recomandate în acest caz medicamente de tipul bromurilor, bromoval, nervatîl, vitamina B-1.

ING. ION VARTOLOMEI — Craiova: De pe acum vă putem spune că nu considerăm că e vorba de o afecțiune organică ci de tulburări funcționale (nervoase). După ce vom cere avizul unui specialist endocrinolog vă vom putea răspunde detaliat prin poștă.

CHITICEANU DUMITRU — Mehadia: În cazul dv., dată fiind vechimea afecțiunii corneene, singurul tratament care v-ar putea aduce o ameliorare este cel chirurgical (operația numită „iridectomie optică”) dacă vederea dv. nu se îmbunătățește prin instilarea unor soluții midriatice. În caz contrar, se poate face o keratoplastie la un serviciu oftalmologic spitalicesc rațional.

MATYUGA MARIA — Arad: Vă sfătuim să vă adresați prof. dr. Antonina Subladze, autoarea unui vaccin împotriva sclerozei în plăci, care lucrează la Institutul „Mecnikov” din Harkov. Dați amănunte cît mai complete asupra formei bolii pe care o are mama dv.

ADRIAN ANDREȘ — Movileni (Iași): 1) Tratamentul cu antacoli nu trebuie continuat prea mult timp. De obicei sînt suficiente 3-6 luni, după caz. La unii bolnavi preparatul poate da stări de asufenie fizică (durabilă) de aceea tratamentul trebuie făcut sub supraveghere medicală. 2) Nu considerăm că aveți o greutate deficitară, ea fiind în limite normale. 3) Nici cealaltă problemă (1—2 ori pe săptămîină) nu este motiv de îngrijorare. 4) Pentru a vă usura părăsirea toaletă a fumatului puteți folosi unele substanțe care în contact cu tutunul dau țigării un gust dezagreabil. Astfel puteți face gargară repetată cu soluții de argint 1—2%, sau acid tanic 5 g. + glicerină 15 g. + apă distilată 200 g. Voința este, însă, desigur, factorul primordial.

P.S. Corespondența pentru această rubrică trebuie să poarte pe plic mențiunea „Pentru Poșta medicului”.

...in
corpore
sano

Legumele — medicamente

În anumite condiții o serie întreagă de legume pot constitui un prețios adjuvant în tratamentul unor boli. Valoarea terapeutică a legumelor este de mult timp cunoscută și știința medicală modernă tinde să reconsidere întrebuintarea lor în regimul alimentar al bolnavilor. Iată cîteva exemple:

CEAPA

În evul mediu i se atribuiau proprietăți „miraculoase”: se credea că ceapa apără pe ostași de săgețile și loviturile de spadă. Mulți cavaleri purtau sub zale o ceapă ca talisman. În armatele din Grecia și Roma antică mîncarea soldaților conținea multă ceapă pentru proprietățile ei tonice.

În toate timpurile și la toate popoarele i se atribuiau cepei proprietăți curative. Savantul B. P. Tokin a demonstrat că ceapa conține o serie de substanțe asemănătoare antibioticelor. Substanțele acestea distrug mulți microbi patogeni și de putrefacție din organism, fiind indicată în tratamentul unor forme de diaree.

USTUROIUL

După medicina populară usturoiul este o plantă medicinală foarte de folos în orînd ajutînd la o mai bună digestie, avînd proprietăți ta-

nice și antiinfecțioase. Studiile făcute în ultimele două decenii au arătat că unele substanțe chimice extrase din usturoi pot fi folosite în tratamentul aterosclerozei, hipertensiunii arteriale, anemiei. Alte cercetări au arătat că usturoiul conține o substanță chimică dezinfectantă (tioaldehidă) foarte inrudită cu alt dezinfectant binecunoscut, formaldehida. După părerea unor autori, cantitatea de tioaldehidă conținută într-un bulb de usturoi este suficientă pentru a feri o persoană de răceală.

Doi savanți sovietici I. J. Postovki și N. P. Bedniaghin au extras din usturoi un antibiotic (allicina) extrem de activ față de vibrioză holerică și alți microbi.

PĂTRUNJELUL

În Egiptul antic și apoi în Grecia era simbolul durerii: în semn de doliu se folosea o cunună de pătrunjel.

Pătrunjelul era întrebuintat din antichitate spre a întrema pe coa-

valescenți. Cercetări recente au arătat că doi pumni potrivii de pătrunjel verde pot să asigure nevoia de vitamina C la un om pe zi. Această plantă este totodată și o bună sursă de vitamina A. Frunzele proaspete pot fi folosite ca mirodenie, pentru salate, supe și diferite mișcături de legume și carne în regimul bolnavilor, copiilor debili, bătrînilor.

TELINA

Alături de laur, țelina simboliza în antichitate victoria. Învîgătorii competițiilor sportive din Grecia antică primeau ovanuni înpletite din țelina. Gladiatorii o foloseau ca aliment de bază în ajunul luptelor.

Țelina este o excelentă sursă de alimente minerale conținînd potasiu, calciu, magneziu, sodiu, iod, cupru, zinc etc. Celuloza și pectina din țelina au un efect favorabil asupra tubului digestiv prevenind constipația, dacă este consumată zilnic sub formă de salată.

FILMUL

De vorbă cu protagoniștii din

„Rude de sînge“

Spectatorii noștri au făcut zilele acestea cunoștință cu eroii filmului „Rude de sînge“, o apreciată producție a studiourilor leningrădene (regizor Mihail Eršov). Este povestea impresionantă a unei iubiri născute în condițiile tragice, inexorabile ale războiului. Și totodată un film despre o familie de oameni simpli în care domnesc relații de sinceră și trainică afecțiune.

În rîndurile ce urmează nu ne vom ocupa de calitățile filmului — aceasta o vor face cu siguranță cronicarii, ci vă vom prezenta pe principalii săi interpreți, actrița letonă Via Artmane și actorul Evgheni Matveev, cu care au stat recent de vorbă doi reporteri sovietici.

De la Nehliudov la Volodea Fedotov

Iată-mă în cabina actorului, la Teatrul Mafii. Evgheni Matveev fumează nervos.

— Cum am avut curajul să-l întru-chipez pe Nehliudov din filmul „Învierea“? Imaginea noastră despre prinți este de obicei pur exterioară: un prinț trebuie să fie neapărat un om cu trăsături fine, aristocratice, cu maniere distinse. Ei bine, eu am ținut să exprim în primul rînd contradicțiile interioare ale prințului. Tolstoi prezintă foarte clar aceste contradicții. Deci, mi s-a părut foarte puțin important dacă personajul arată sau nu ca un prinț autentic din secolul trecut; esențialul era ca eroul să capete o rezonanță actuală, astfel încît contradicțiile sale să oblige pe fiecare spectator să privească adînc în el însuși, să înțeleagă ceea ce e josnic și ceea ce e generos în Nehliudov.

Studierea vieții a devenit o primă necesitate pentru Matveev. El mi-a mărturisit chiar în glumă:

— Mă tem să-mi cumpăr un automobil. M-aș simți izolat, m-am obișnuit atît de mult să mă aflu mereu printre oameni...

Pentru ultimul său personaj, Fedotov din „Rude de sînge“, Matveev are o deosebită afecțiune.

— M-au chemat la studio... Mi-au dat scenariul. L-am citit cu respirația tăiată. Era tocmai ceea ce-mi doream de mult. N-ați observat că unii tineri au o concepție superficială, cîteodată chiar cinică despre dragoste? După ei iubirea nu-i

decît o plăcere trecătoare. Romeo și Julieta? O poveste frumoasă din epoca lui Shakespeare. Ori de cîte ori aveam de-a face cu ei simțeam nevoia să le strig: Nu, nu e adevărat! Și iată că mi s-a oferit ocazia nu numai să le-o strig, dar să-i și conving de acest adevăr prin comportarea minunată a Fedotov, acest om simplu și bun...

Matveev rămîne o clipă pe gînduri apoi mă întrebă pe neașteptate:

— Dar am reușit oare să-i conving?

Un vis împlinit

Mă aflu la Riga pentru cîteva zile și am profitat de ocazie ca s-o chem la telefon pe Via Artmane, actriță la teatrul „Ivan Rainis“. Mi-a răspuns o voce de copil: „Mama e la repetiție“. Aceeași voce m-a anunțat seara că mama e la teatru, iar a doua zi că a plecat la Leningrad. Am reușit s-o întîlnesc abia în ajunul plecării.

— De fapt, cui aparțineți în primul rînd — teatrului sau cinematografeii? — am întrebato.

— Cred că teatrului. Deși în momentul de față nu-mi mai pot concepe viața fără munca în studioul de filme. Ecranul m-a captivat prin imensele posibilități pe care le oferă actorului. M-am convins de acest lucru cu ocazia filmelor în care am jucat — „Pe urmele norilor — lebede“, „În pragul furtunii“, „Înflorește salcia cenușie“.

— Ce v-ați dori cel mai mult?

— În fața dv. se află o ființă fericită, căreia i s-a împlinit unul dintre cele mai

Scenă din filmul „Rude de sînge“ care reprezintă cinematografia sovietică la cel de al VI-lea Festival internațional de la Mar-del-Plata (Argentina)

frumoase visuri: acela de a încarna o femeie simplă și iubitoare din zilele noastre — rolul Soniei din filmul „Rude de sînge“. Regizorul Eršov m-a ajutat cu multă înțelegere și tact să creez caracterul complex al eroinei, în așa fel încît ceea ce este emoționant în această femeie să nu dege-

nereze în melodramă. Acum mă gîndesc la un rol eroic, la personajul unei femei luptătoare.

T. Alexandrova
I. Sosnovski

Proiecte și opinii

La rugămintea unui corespondent al agenției „Novosti“ regizorul Mihail Romm și-a făcut cunoscute în cuprinsul unui articol preocupările actuale și principalele sale proiecte.

Desigur, ca director artistic al uneia dintre grupele de creație ale „Mosfilmului“, ce întrunește personalități marcante ale cinematografeii sovietice ca Grigori Ciuhrai, Iuli Raizman, Mihail Șvețer, Mihail Kalatozov, Romm consacră o mare parte a activității și energiei sale mereu tinere problemelor multiple pe care le implică o asemenea responsabilitate. Totodată, el întreține un contact strîns cu foștii săi elevi, cărora le acordă bucuros sprijinul, arătînd că simte imperios necesitatea de a fi la curent cu tot ce interesează și preocupă tînăra generație, ceea ce, după părerea sa, e un remediu esențial împotriva îmbătrînirii.

În cele ce urmează extragem cîteva fragmente referitoare la activitatea și proiectele regizorului Romm.

Anul trecut am scris un scenariu intitulat „O noapte de meditații“. În filmul pe care intenționez să-l realizez după acest scenariu vreau să-mi exprim atitudinea față de problemele fundamentale ce-i preocupă pe contemporanii mei, oamenii sovietici din 1964.

Personajul principal este un om de vîrsta mea care a trăit Revoluția, a trecut prin mai multe războaie, a străbătut o cale dificilă. Nu este nicidecum un personaj autobiografic, ci împărtășește doar cîteva din propriile-mi opinii; atitudinea lui în fața realității se aseamănă cu a mea. E posibil să fac din el un scriitor, ca să poată întîlni oamenii cei mai diferiți, să discute cu ei, exprimîndu-și concepția despre lume, și modul în care înțelege evenimentele.

Generațiile se schimbă, fiecare descoperă ceva nou, personal, în ceea ce le preocupă și le emoționează pe cele precedente. Sper că filmul meu va îndemna spectatorii, îndeosebi pe cei tineri, să reflecteze la multe lucruri. Iată de ce vreau să vorbesc despre ceea ce interesează și neliniștește oamenii de azi, pentru a fi contemporan într-o accepție profundă a noțiunii: prin idei.

Cred că la vară, cînd scenariul va fi definitivat voi începe turnarea filmului. O problemă foarte dificilă o reprezintă interpretul rolului principal. În general, noțiunea de adevăr artistic, de

adevăr al actorului, atît în teatru, și mai ales în cinematografie, a suferit importante modificări.

Revizînd filmele mele de acum douăzeci de ani sau filmele altor regizori din aceeași perioadă, urmăresc cu atenție jocul actorilor și constat mereu tendința de a reprezenta ceva, de a manifesta un sentiment. Imaginați-v-o pe Sarah Bernhardt în cinematografia contemporană; ar părea teribil de deplasată, și nu din pricină că jocul ei nu ar plăcea, ci pentru că criteriile după care e apreciată arta actorului s-au schimbat mult.

Aș vrea să găsesc un actor care să existe pe ecran în loc să joace. Vreau să ajung la o perfectă asemănare cu realitatea, în accepția profundă a cuvîntului, neavînd încredere în efectele superficiale, banale. Acum doi ani, l-am văzut filmînd la Hollywood pe celebrul actor american Spencer Tracy. Se așezase de o parte pentru cîteva clipe ca să fumeze, înainte de a fi chemat în fața obiectivului. Apoi s-a sculat și s-a apropiat de camera de filmat. Nu „reprezenta“ nimic, era același om pe care-l văzusem cu puțin înainte, dar îl observam cu un viu interes. L-am văzut de asemeni într-o comedie, era tot el însuși și făcea publicul să ridă. Privind filmul lui Stanley Kramer, „Procesul de la Nürnberg“, o operă dintre cele mai serioase, cu același Tracy, am resimțit o

profundă stimă față de personajul pe care l-a creat.

La Institutul unional de cinematografie s-a prezentat acum cîțiva ani un tînăr mărunt, greoi, cu o înfățișare aproape ștărsă. Vroia să se înscrie la facultatea de actorie. La examenul de admitere a obținut o notă proastă, pentru că era realmente incapabil să „reprezinte“ ceva. Am reușit atunci să conving comisia să-l admită, fie și numai pentru a efectua o experiență: mi se părea că are talent. N-am să vă povestesc detaliat cum a reușit să-și termine studiile, voi spune numai că avea mereu note proaste, în timp ce colegii lui obțineau calificativul „excelent“ jucînd în vodeviluri. El a absolvit institutul și a debutat recent în „Via și morți“. Cei care au văzut filmul au remarcat cu siguranță un personaj secundar impresionant — un șolar care iese din încercuire. Un personaj ce nu poate fi uitat.

În ultima vreme mă preocupă mult ideea unui film despre fascism. Aș vrea să arăt prejudiciile morale pe care le-a adus oamenilor.

Intenționez să urmăresc, cu ajutorul unor filme documentare și de artă, al operelor literare, al picturii și muzicii, lupta celor două tendințe în arta mondială în perioada anilor douăzeci, treizeci, patruzeci, precum și în epoca noastră.

Mihail Romm

Imblînzitorii de... biciclete

La începuturile ei comedia cinematografică se născuse spontan, fără intermediul vreunui scenariu literar sau plan regizoral. Într-o dimineață, regizorul pleca din studio întovărit de operator și de interpreți și, bizîndu-se exclusiv pe inspirație, începea să turneze, filmul său improvizîndu-se în genul celebrei comedii dell'arte italiene.

— În acest procedeu nu se ascunde oare elicia succesului comediei cinematografice? se întrebă Scenaristul și Regizorul — personaje ale noului film „Imblînzitorii de biciclete“ realizat în studioul din Tallin. Cei doi „autori“ pleacă în căutarea subiectului și eroilor viitoarelor comedii se opresc pe marginea unei șosele asfaltate, trag o linie cu creta de-a latul acesteia și așteaptă. Cine va trece primul peste această linie, acela va deveni personajul central al filmului. Și iată că în depărtare se zăresc două puncte minuscule care apropiindu-se devin siluetele a doi cicliști. Scenaristul și Regizorul pornesc pe urmele lor. Și astfel ia naștere noua lor comedie cinematografică.

Autorii filmului — Juri Ozerov, Nikolai Erdman și Iuli Kun — îl crează, ca să spunem așa, chiar sub privirea spectatorilor. Iar în unele împrejurări, după filmarea unor scene care nu-i satisfac, cei doi readuc acțiunea la punctul de plecare. Șe știe că acest lucru e posibil în cinematografie prin derularea inversă a peliculei care permite întoarcerea în timp.

Și iată în cîteva cuvinte acțiunea acestei comedii... improvizate. Ne aflăm în pragul tradiționalei curse cicliste Tartu-Riga. Spectatorii sînt într-o așteptare încredințată. Mai întîi pentru că la concurs va fi experimentat un nou tip de bicicletă, opera unui talentat inginer din localitate — tînăra Rita Latur (Liudmila Curcenko). În al doilea rînd, fiindcă Georg Sabul (Serghei Martinson), fostul campion, celebrul veteran al bicicletei, și-a anunțat participarea la acest concurs, evident, fără ști-

Moment din „Imblînzitorii de biciclete“

rea soției (Rita Zelionai)... Dar în ziua concursului se dovedește că vînzarea acestei bicicletei Sabul se ascunde un tînăr veterinar Leo Varik (Oleg Borisov).

Pentru a o cuceri pe Rita, veterinarul s-a hotărît să concureze cu noua bicicletă construită de ea. De fapt și Leo e campion sportiv, din păcate însă nu la ciclism, ci la... șah. Iar pe bicicletă abia își poate ține echilibrul. De dragul fetei e însă gata de orice sacrificiu. Dar în virtutea legilor comediei cinematografice împrejurările îi sînt întru totul prielnice. La start el se detașează de grup, coboară apoi vertiginos o pantă abruptă, cu riscul de a-și frînge gîtul în orice clipă, traversează un rîu tumultuos etc., etc. Și în cele din urmă izbutește să se claseze pe primul loc.

Reînd impresiile spectatorilor filmului, un critic sovietic relatează că vizionarea acestei comedii îi inoculează o stare de spirit cu totul deosebită: „simți deodată nevoia să te lași de fumat, să faci gimnastică, să mergi la schi sau să înoți, într-un cuvînt, să respiri mai adînc, să devii mai tînăr, mai sprinten“.

In vizită

la Napoleon

Nori negri se îngrămădiseră deasupra oceanului. Pe măsură ce ne apropiam de insulă se desenau tot mai clar contururile țărmlui ei abrupt. Valurile gigantice se spărgeau de stînci și împroșcau în jur jeturi înalte de apă, aidoma unor fîntîni arteziene. În drum spre casă, nava-școală cu vele „Tovarișci” a aruncat ancora la țărmlu insulei Sfînta Elena.

Insula a fost descoperită la 21 mai 1502 de navigatorul portughez Juan de Nova Castela care i-a dat numele mamei împăratului roman Constantin. Portughezii au folosit insula ca bază pentru flota lor din Indiile de est. În 1663, olandezii i-au alungat pe portughezi iar după patruzeci de ani insula Sfînta Elena a fost acaparată definitiv de o companie engleză.

În această insulă a locuit Napoleon, după ce a fost exilat de învingători, din 1815 pînă în clipa morții — 5 mai 1821. Din 1912 nici un vas rusesc n-a mai ancorat la țărmlu insulei. Și iată că acum, după mai bine de cincizeci de ani, nava sovietică „Tovarișci” a făcut un popas acolo.

Toți marinarii care nu erau de cart au putut admira frumusețea deosebită a stîncilor de lingă coastă. Se vedeau bine șuvoaiele de lavă incrimenită, măturie a originii vulcanice a acestei minuscule fișii de uscat pierdute în mînsitatea oceanului. Insula, care se înalță ca un pisc de piatră înalt de aproape trei kilometri deasupra valurilor Atlanticului, este lungă de numai nouăsprezece kilometri și lată de aproximativ doisprezece.

Pe această mică fișie de uscat s-au stabilit 70 de englezi — funcționari coloniali, lucrători la centrala telefonică, doi medici, un dentist și cîțiva profesori. Restul locuitorilor, africani și mulatri — se cifrează la aproape cinci mii de oameni. Aproximativ o treime din ei locuiesc în așezarea Jamestown, care s-a aciuat la marginea unui defileu adînc ce se cascadează deasupra oceanului.

La țărmlu insulei nu acostează mai mult de cincizeci de vase pe an. Fiecare vizită constituie un eveniment în viața locuitorilor ei. Sosirea navei noastre cu vele a stîrnit de-a dreptul senzație. Era primul vas sovietic pe care-l vedeau insularii.

Îndată ce am aruncat ancora la chei, pe bordul navei s-au urcat un vameș și un medic. Curiozitatea i-a făcut să-și prelungească tradiționala vizită. La plecarea, vameșul ne-a rugat să formăm din membrii echipajului o patrulă care să supravegheze marinarii cît timp aceștia vor vizita Jamestown-ul.

— Știți, n-avem decît trei polițiști. S-ar putea ca ei să nu facă față... De, marinarii sînt marinari...

În trecut, se întîmplaseră, probabil, unele incidente cu marinari. Mai tîrziu, cînd am părăsit insula l-am întrebât ce părere are despre comportarea oamenilor noștri.

— Nu mi-am închipuit că marinarii pot fi atît de disciplinați — ne-a spus vameșul.

V. V. Vasiliev, căpitanul navei și secunzii lui au făcut o vizită oficială lui sir James Hartford, guvernatorul insulei, Sir Hartford, un gentleman uscățiv de modă veche, ne-a primit foarte amabil, ne-a arătat frumosul parc din reședința sa și una din curiozitățile insulei: o broască țestoasă în vîrstă de peste două sute de ani.

Cînd a fost strigat, uriașul animal (pe spinarea lui se pot așeza trei oameni) a ieșit din tufișuri și, întinzînd gîtul, a incremenit în așteptare.

— Este singura ființă care locuia în insulă și pe vremea lui Napoleon — a observat guvernatorul. Din păcate, nu are darul vorbirii și nu ne poate povesti despre împăratul francezilor.

O șosea îngustă ne-a purtat direct de pe țărmlu bologănos în adîncul insulei. În jur — lanțuri muntoase, văi adînci și defileuri... Din virful unei trecători se pot vedea numeroase stînci de bazalt cu imense căderi de apă. Deasupra lor se înalță semețe, două creste muntoase. Iar în jur, cît vezi cu ochii — întinderile nemărginite ale oceanului.

Pînă în 1502, cînd a fost descoperită, în insulă creșteau doar 62 de specii de plante. Ulterior, au fost aduse acolo încă 594 de specii, printre care banani, piersici, meri, peri, zmeură și diferite flori. Ele sînt cultivate în văi adăpostite de vînt și pe povișnișurile muntoase. Pe coastele secetoase cresc adevărate păduri de cactuși. Unii dintre ei fac niște flori de un roșu aprins. În apropierea piscurilor muntoase crește o iarbă deasă și aspră.

Pe toată întinderea insulei sînt presărate căsuțe, împrejmuite cu grădini de zarzavat și de flori. Tot acolo pot fi văzuți cocolișii, găini și pușorii lor.

Locuitorii lucrează la centrala telefonică și se îndeletnicesc cu pescuitul thonilor. Agricultură nu prea e la mare cinste, de aceea numai o porțiune din solul insulei e lucrată. Produsele alimentare sînt importate din Africa și chiar din Anglia, la un preț foarte mare.

În cele din urmă am ajuns și la Longwood, un mic teritoriu care aparține Franței și e așezat chiar în centrul insu-

lei. Acolo a locuit Napoleon, într-un palat mare înconjurat de un parc splendid. Încăperile palatului se păstrează intacte, ca pe vremea lui Napoleon. Înăuntru pot fi văzute multe obiecte personale, acte și tablouri ale împăratului. Îți atrage atenția patul mic, aproape de copil. Și alte obiecte sînt extrem de mici, aproape niște jucării. În străvechea carte de impresii a palatului am descoperit numele unor concetățeni ai noștri: „1860: Corabia rusească „Rinda”, Căpitan Popov”. „1865: Fregata cu șapte catarge „Dmitri Donskoi”, Căpitan Meindel”.

Am scris și noi în această carte, urînd pace și prietenie locuitorilor insulei Sf. Elena. Iar tinărul marinari Ivan Zubenko o lăsat o „misivă” defunctului împărat: „Dacă n-ai fi atacat Rusia, n-ai fi ajuns în insula Sf. Elena”.

În imediată apropiere a palatului se află o placă de marmoră, împrejmuită cu un grilaj de fier. Acolo a fost îngropat Napoleon. În locul acela, lingă un pîrîiaș care susura lin, îi plăcea lui Napoleon să stea și să privească pînă tropicali. Poate că-și amintea atunci și de alte pîduri de pînă, unde și-a aflat pielea marea lui armată... În orice caz, a lăsat cu limbă de moarte să fie înmormîntat acolo.

Indiferent unde ne opream, eram înconjurați numai-decît de insulari curioși. Se înfiripau imediat discuții amicale într-o limbă amestecată, eram asaltați cu tot felul de întrebări. Ca toți copiii din lume, băieții din această insulă erau prezenți pretutindeni, ne urmăreau neîncetat, ca o umbră, servindu-ne totodată de ghizi conștiințioși.

Toată populația insulei, inclusiv copilașii și bătrînii, ne-au vizitat nava. Bărcinari nu mai pridideau cu transportul oaspeților. Între marinari și insulari s-au stabilit relații foarte amicale. Pe puntea vasului s-a dansat. Mulți băștinași au dejunat, prînzit și cinat cu echipajul navei. Seara, se prezentau filme sovietice.

Locuitorii insulei Sf. Elena sînt oameni blajini, binevoitori și ospitalieri. După ce a ridicat ancora, „Tovarișci” a înălțat imediat toate pinzele. Pe țărmlu se adunase o mulțime de oameni. Cînd am început să ne depărțăm de insulă, a răsunit o salvă de tun. După vechiul obicei, Sf. Elena ne saluta pe noi, cei care plecăm pe mare.

V. Tereșenko

Primăvară în Birmania

— N-o să aveți nevoie de palton și manta de ploaie căci la Rangoon este acum primăvară, e foarte cald, — ne-a prevenit o stewardesă drăguță în clipa cînd avionul sovietic „Il-18”, care face curse regulate pe linia aeriană Moscova-Djakarta, a aterizat pe aeroportul Mengaladon din Rangoon.

Capitala Birmaniei ne-a întîmpinat mai degrabă cu o vară fierbinte, decît cu o vreme primăvăratecă. De altmînteri, birmanii impart anul în trei anotimpuri: rece, cald și ploios. În această țară primăvara durează pușin. După o vreme relativ răcoroasă, în a doua jumătate a lui martie temperatura crește brusc. Copacii vegnic verzi care se înalță de o parte și de alta a bulevardului central din Rangoon, — Prom Road — și pe străzile comerciale își leapădă treptat podoaba veche de frunze și îmbracă un veșmint nou, mult mai intens colorat. Pe aleile din preajma Universității încep să se desfacă boboci roșii de nizip, o floare asemănătoare cu trandafirul.

Viața orașului pulsează din plin. Străzile centrale, viu luminate, sînt foarte aglomerate. Piețele, unde poți cumpăra mărfuri de primă necesitate și unde pentru cîțiva ja primești o farfurie plină cu orez înecat într-un sos fierbinte de pește, sînt deschise pînă noaptea tîrziu. În fața cinematografulor, unde se prezintă filme birmane, indiene și japoneze, sînt aproape întotdeauna cozi, în care pot fi văzuți alături de studenți în uniforme și călugări budiști în veșminte galbene.

— Birmanii sînt bucuroși nu numai că s-a încălzit vremea — a observat într-o discuție un coleg al nostru de la ziarul „Liudu Pidu Neizîn”, organ al Consiliului revoluționar birman, care a început să apară în limbile birmană și engleză în octombrie 1963. În centrul atenției birmanilor și a tuturor celorlalți naționalități din țară se află evenimentele politice prin care trece acum țara, măsurile guvernului revoluționar, condus de generalul Ne Vin.

În momentul de față, toate marile întreprinderi din țară, inclusiv cele care au aparținut în trecut unor firme străine, se află în mîinile statului. A fost interzisă înființarea de noi întreprinderi particulare. Printre primele a fost naționalizată compania „Burma Oil Company”, una dintre cele mai mari societăți petroliere anglo-birmane din țară. În ciuda a firmărilor foștilor proprietari, întreprinderile naționalizate nu numai că n-au redus volumul producției ci, dimpotrivă, producția a sporit vizibil. Să luăm, de pildă, extracția de petrol: după naționalizare, „Burma Oil Company” dă zilnic cu 2.000 barili de petrol mai mult decît înainte.

În februarie 1963, au fost naționalizate toate cele 24 de bănci particulare din țară, dintre care 14 aparțineau capitalului străin. În mîinile statului a trecut, de asemenea, și transportul. În același timp se iau măsuri de industrializare a țării. În scurt timp va începe construirea a patru fabrici textile. În momentul de față, se elaborează planurile de realizare a unor fabrici de îngreșăminte chimice, hîrtie, ciment și produse alimentare.

Consiliul revoluționar acordă o atenție deosebită sporirii producției agricole. Legea cu privire la reforma agrară a fost adoptată de mult, dar traducerea ei în viață s-a tot tîrîgănat. Cînd a preluat puterea Consiliul revoluționar, la sate erau stăpîniți tot moșierii și cămătarii. Una din primele măsuri ale Consiliului revoluționar a fost adoptarea unei legi care interzice moșierilor și cămătariilor să acapareze pămîntul țărănilor pentru datorii, lege care a împiedicat trecerea în mîinile moșierilor a aproape 200.000 de acri de

pămînt, salvînd de la ruinare sute de familii țărănești.

Rezultatele reformelor nu s-au lăsat așteptate. Au sporit suprafețele însămînțate, a crescut recolta la hectar. Se presupune că în vara aceasta, pentru prima oară în ultimii ani, producția de orez a țării va depăși nivelul antebelic de aproape un milion și jumătate de tone, atîngînd 8,8 milioane de tone. Crește considerabil producția de culturi tehnice: bumbac, iută, cauciuc etc. În ultimii doi ani, satul birman a fost înzestrat cu mașini și utilaje noi și s-au înființat 38 de stațiuni de mașini și tractoare.

Consiliul revoluționar caută să-i deprindă pe țărani cu noile metode și forme de administrare a gospodăriilor. În Birmania au luat ființă șase gospodării cooperatiste, ai căror membri dispun de mici loturi personale de pămînt și în același timp lucrează și pe ogorul colectiv. Potrivit aprecierilor din presă, primii pași ai noilor cooperative sînt îmbucurători.

Recent, la Kabaung a avut loc al patrulea seminar al țărănilor — „Parlamentul țărănesc”, cum l-au numit ziarele. Cu acest prilej s-au discutat metodele înaintate de lucrare a pămîntului, s-a făcut un schimb practic de experiență și s-a organizat o expoziție. La lucrările seminarului au participat un număr de membri ai Consiliului revoluționar, în frunte cu generalul Ne Vin. Firește, poporul birman mai are de înlăturat multe greutăți ce-i stau în cale, mai are de rezolvat probleme economice și politice. Soluționarea lor va depinde în mare măsură de coeziunea tuturor forțelor revoluționare-patriotice din țară.

S. Pravdin

Peisaj birman

Tigrul cel duios și struțul cel lacom

(urmare din pag. 4-a)

mari suferințe. De fiecare dată biata pasăre sărea ca arsă și căuta să scape de urmărire. Dar vânătoarea continua.

Cum să-i ușurez suferințele? — m-am întrebat atunci. Am încercat să-i bandajez gîtul cu tifon. Dar legătura luneca mereu. Cînd l-am legat mai strîns, struțul nu mai putea înghiți. Am vrut să-l mut într-o cușcă separată, dar a început să se zbugiume disperat, așa încît a trebuit să renunț la carantină. În cele din urmă am găsit o soluție: am întins pe rană un strat gros de unsoare cu un miros puternic. Muștele i-au dat pace și o dată cu ele și cruzii vînători.

Struțul bolnav minca prost, așa că trebuia să-l hrănesc forțat. Îi curățam cîte un ou fierț tare, îl muiam cu apă, după care i-l vîram pe gît. Nu era o treabă prea complicată. În schimb era mult mai greu să hrănesc păsările sănătoase.

Mărginite și lacome, îmi luau urechile drept frunze de varză și nasul, probabil, drept morcov. În orice caz, cum intram în volieră se repezeau la mine și începeau să mă ciugulească fără milă. Dintr-un salt mă apucau de nas sau de urechi și, după ce le întindeau ca pe un elastic, le dădeau drumul brusc. Fața îmi ardea de parcă ar fi fost opărită cu apă fiartă, iar din ochi îmi curgeau lacrimi. Și nu mă puteam apăra de fel, deoarece mîinile îmi erau ocupate.

Intr-o zi, în timp ce le pregăteam hrana, m-am apucat să tai o căpîină de varză. Întîmplător, un cocean destul de mare mi-a zburat din mînă și s-a rostogolit pînă la picioarele struților. Și cu toate că în jgheaburi aveau destulă mîncare, o pasăre mai mare s-a repezit la cocean și l-a înghițit pe nerăsuflăte.

Eu am incremenit. Coceanul de varză i-a alunecat pe gîtul și a început să înainteze încet prin esofag, bombindu-i gîtul. Struțul se frămînta și-și întindea gîtul în toate părțile spre a înghiți mai repede coceanul buclucaș. Dar acesta înainta foarte încet. În cele din urmă s-a oprit, blocîndu-i și traheea. Ce era de făcut? — m-am întrebat disperat. Acum struțul o să se sufoc...

Nechibzuita pasăre a căzut pe o coastă și a început să se zbată convulsiv, vîrîndu-le în sperieți și pe celelalte. Agonia se prelungea. Capul cu ochii închiși se clătina dintr-o parte în alta, picioarele se zbăteau în aer, iar aripile-i atîrnau fără vlagă.

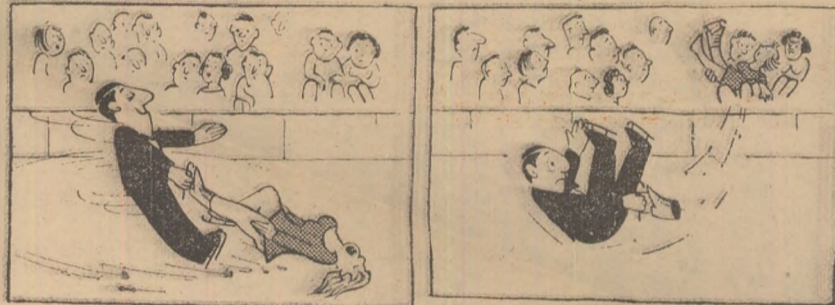
„Dacă moare, eu sînt vinovat“ — mi-am spus atunci. Trebuia, deci, să încerc s-o salvez. M-am apropiat numaidecît de sărmana pasăre și am apucat-o strîns cu amîndouă mîinile de gît, mai jos de cocean pe care am început să-l împing în sus, spre cioc. O lovitură puternică de aripă în față și gîtul mi-a scăpat din mînă. Cu toate acestea n-am renunțat la ideea care mi se părea salvatoare și următoarea încercare mi-a izbutit. În schimb m-am ales cu o lovitură zdravănă în pîntece.

Eliberat din strînsoare, struțul a înghițit o porție zdravănă de aer, a sărit iute în picioare și a început să alerge de colo-colo, privind cu teamă în jur.

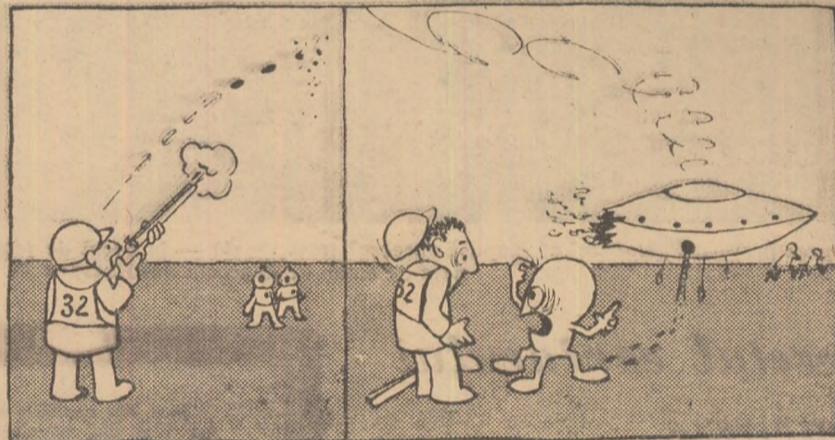
Pătania prin care trecuse nu l-a împiedicat, însă, ca după o jumătate de oră să privească din nou cu lăcomie coceanul pe care uitasem să-l scot din volieră. Într-atît de neghioabă este pasărea aceasta.

De aceea flegmaticul hipopotam îmi era mult mai drag.

umor

Fără cuvinte

Fără cuvinte

Desen de O. Tesler

Cooperativa IGIENA

Sediul central: București
Str. Băcani nr. 1
telefon 15.91.02

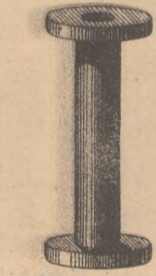

Execută prin unitățile sale din întreg cuprinsul orașului București, cu personal de înaltă calificare profesională:

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente naturale reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Frecții
- Masaje faciale
- Spălatură capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

COMBINATUL CHIMIC FAGĂRAȘ

livrează:

- Bachelită pentru uz general în diverse culori
- Bachelită pentru uz electrotehnic
- Bachelită pentru uz electrotehnic în execuție tropicalizată
- Bachelită textilă
- Rezoli diverse tipuri, lac de bachelită
- Novolac, solid, semifluid și alcoolic
- Aminoplast diverse culori
- Celuloid, plăci de diferite grosimi și culori
- Celuloid sidefat
- Celuloid marmorat
- Celuloid placat
- Cornoplast pentru nasturi, imitație corn

Execută: piese industriale în toate tipurile de bachelită și aminoplast pentru înlocuirea metalelor feroase și neferoase precum și a lemnului.

Pentru producția de serie executăm proiectarea și șosele necesare presării pieselor comandate.

BALANȚE BASCULE

DE LA 1 Kg. LA 200 TONE
ETALON - TEHNICE, SEMIAUTOMATE
ȘI AUTOMATE, ROMANE ȘI BASCULE
VEHICULE RUTIERE, EXECUTĂ
UZINA „BALANȚA”-SIBIU
str. Gusteriței Nr. 21-23 tel. 6200
serv. vînzări tel. 1035

GOSPODĂRIILE DE STAT ȘI GOSPODĂRIILE
AGRICOLE COLECTIVE, PENTRU PODURI
BASCULE DE 10, 15 ȘI 20 DE TONE
SAU ALTE CÎNTĂRE. SE VOR ADRESA CU
COMENZI PRIN ÎNTREPRINDERILE DE
APROVIZIONARE ALE CONSILIULUI
SUPERIOR AL AGRICULTURII

TRICOTAJE din BUMBAC

PENTRU
ADULȚI
ȘI COPIL

- BLUZE
- SCAMPOLOURI
- CĂMĂȘI
- JACHETE
- VESTE
- LENJERIE

MODELE
CONTEXTURI
ȘI CULORI
DIFERITE

PRACTICE
FRUMOASE
CONVENABILE
IGIENICE

Recomandări: Produsele se spală în apă caldută, în care se adaugă fulgi „Alba lux“ (o lingură la 5 litri apă). Se clătesc în apă caldută și apoi rece. Se storc prin presare. Nu se usucă prin atîrnare și nici pe sobă sau calorifer.

Primul meu reportaj

Cunoscutul crainic sportiv sovietic Nikolai Ozerov și-a început actuala carieră în condiții puțin obișnuite. Era actor consacrat la marele teatru moscovit MHAT și sportiv de performanță, când i s-a făcut neașteptata invitație de a deveni... comentator sportiv. Dar să-l lăsăm chiar pe el să vorbească despre debutul în această plăcută dar dificilă activitate.

Intr-o zi de primăvară a anului 1950, în cursul unei repetații la MHAT s-a apropiat de mine un brunet frumos, ochelari masivi și m-a rugat să dau un telefon la radio. Era Șamil Melik-Pașaeve, pe atunci reporter în secția sportivă „Ultimele știri”, azi șeful ei.

Când m-am prezentat la Comitetul de radio discuția a luat o turnură neașteptată.

— Unul din crainicii noștri, Vladimir Dubinin, a plecat să antreneze echipa „Dinamo” — mi-a spus șeful secției „Ultimele știri”. N-a rămas decât Vadim Sineavski, care poate face față singur. Dumnezeu ești și actor și sportiv, cine altul îl poate înlocui mai bine pe Dubinin!

Ascultasem deseori la radio reportajele pline de temperament ale lui Vadim Sineavski, comentariile calificate la marginea meciurilor de fotbal ale maestrului emerit al sportului Vladimir Dubinin, dar numai la gândul că va trebui să vorbesc și eu în fața milioane de iubitori ai jocului balonului rotund, am simțit că mă cuprind fiorii.

De la radio am plecat direct pe stadion, la un meci de fotbal. Nu-mi mai amintesc ce echipe jucau, și în general desfășurarea meciului mi-a ieșit complet din minte, dar majoritatea jocurilor îmi rămân în memorie mulți ani, cele mai mici amănunte. Dar în ziua aceea nu eram simpțic spectator, ci trebuia să mă familiarizez cu reportajul sportiv.

Străduindu-mă să nu fiu observat de vecinii din tribuna am început să șoptesc cuvintele reportajului. Rezultatul nu a fost de loc îmbucurător: eram sistematic depășit de jurnaliști. Când anunțam cine cui a pasat, mingea se și odihnea în plasă. Șoapta mea se pierdea în ovațiile furtunoase ale specterilor.

Pe deasupra am constatat că am încurcat și numele unor jucători, pe care de altfel îi cunoșteam bine și că nu pot nici să înșirăm de loc numele uneia din echipe.

De atunci au trecut câteva luni. Cei de la radio parcă uitaseră de mine. De câteva ori am mai încercat să „șoptesc” dar văzând că tot nu mă pot ține în pas cu jocul, m-am lăsat păgubaș.

Dar odată m-a chemat Sineavski și mi-a spus de parca ar fi fost vorba de un fleac:

— Kolea, vino cu mine în cabină să-ți pun la încercare calitățile de crainic.

După aceea am stat de câteva ori în cabina lui Sineavski în timpul transmisiilor și nu peste mult timp mi s-a fixat în minte o probă de 45 de minute am transmis meciul Dinamo F.M.A. E adevărat, în eter nu se auzea nici un cuvânt de meu. Mă auzeau numai Sineavski și tehnicienii care făceau imprimarea pe bandă. Totuși eram emoționat ca la o primă experiență. Când s-a terminat proba Sineavski mi-a bătut umărul încurajator:

— O să meărgă, ai calitate.

Cuvintele lui calde au însemnat foarte mult pentru mine. Eu făceam primii pași, pe când el își începuse cariera în 1929.

„La 29 august 1950 conducerea secției „Ultimele știri” hotărât să-mi organizeze debutul în eter.

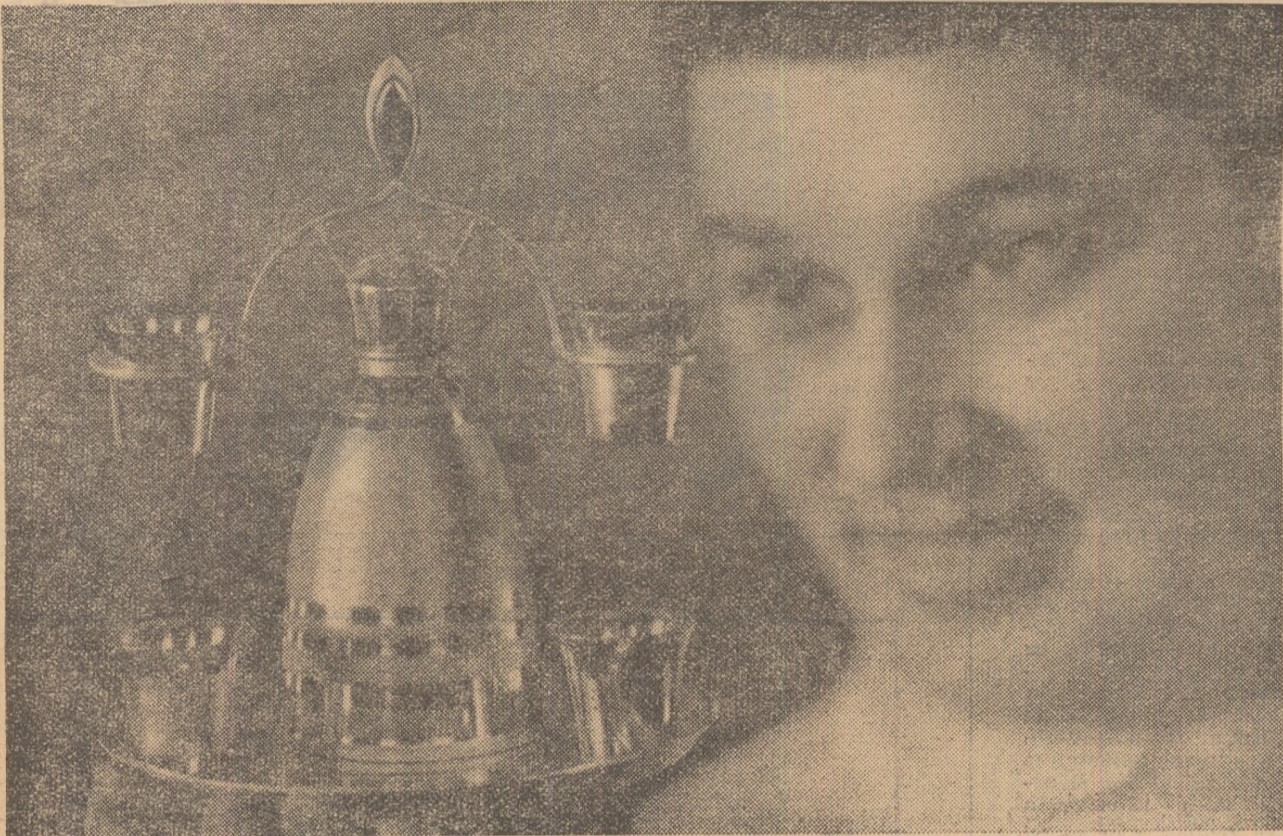
— Atențiune! Vorbește Moscova! Ne aflăm cu microfonul nostru pe stadion...!

După primul meu reportaj s-au primit 40 de scrisori. Treizeci și șase din ele eram încurajate, trei conțineau mlaes observații critice, iar a patruzecia mă făcea pur și simplu praf. Semnată era, o fată din Tula, era mai ales revoltată că un „oarecare” Ozerov și-a permis să-i facă reportaj favorabil lui, fotbalistul Alexei Grinin de la T.D.S. Scrisoarea era violentă, dar într-o privință avea dreptate un crainic-reporter trebuie să fie politic și jucătorii.

Eu însumi străbătusem un drum lung și greu în sportiv. Știu cât trebuie să transpir și ciți nervi consumi până obții rezultatul dorit. Trebuie să fii întotdeauna respectuos sportivii despre care vorbești. Încerc să nu uit niciodată asta în reportajele mele.

G. Anohin

Nikolai Ozerov

O prea grațioasă „Matrioska” (păpușă rusească tradițională — în cazul de față serviciu de lichior) confecționată de elevii de la școala din Krasnoe

Secretul coniacului armenesc

Există câteva mărci celebre de coniac pe care cunoscătorii le disting imediat după aromă, gust, culoare etc., etc. Printre ele se numără și coniacul armenesc — o licoare tare, parfumată, în care s-a topit parcă tot aurul soarelui Armeniei.

Cum se naște coniacul armenesc, veți afla chiar din gura părintelui său, meșterul Margar Serdakian de la fabrica de coniac din Erevan.

Serdakian a venit la fabrică acum mai bine de 30 de ani, îndată după absolvirea Institutului agronomic. Azi este tehnolog șef. Șapte ani a studiat atent producția de coniac, căutând să-i pătrundă toate tainele. Când observațiile și concluziile acumulate i-au părut suficiente, după ce s-a convins că de fapt se copia tehnologia franceză, meșterul a hotărât să dea băuturii un colorit local, să creeze o licoare în care să se concentreze proprietățile delicioșilor struguri armeni. Și precum giuvaerșii aleg pietrele prețioase pentru coliere, Margar Serdakian s-a apucat să caute cu răbdare buchetul viitoareii sale băuturi.

Așa s-a născut, acum un sfert de secol, coniacul „Iubileinii”, strămoșul mărcilor de coniac sovietice. În scurtă vreme faima licorii de chihlimbar a străbătut întreaga lume.

După el au urmat coniacul „Armenia”, distins cu trei medalii de aur, „Dvin”, care a cucerit patru medalii de aur, „Prazdniciinii” — două medalii de aur.

V-am promis mai sus că veți afla secretul coniacului armenesc de la însuși creatorul lui, „magicianul” Serdakian. Să-i dăm deci cuvântul.

— Procesul preparării coniacului este complicat. După distilarea spiritului de coniac din vinuri tinere îl punem să se învechească în butoaie de stejar — între 3 și 8 ani pentru coniacurile obișnuite și între 10 și 50 de ani pentru cele superioare. Prin pereții butoaielor, care au miliarde de pori invizibili, spiritul de coniac primește cantitatea de oxigen necesară. S-a stabilit că stejarul dă coniacului buchet: culoare, aromă, un gust fin.

Dar coniacul, așa cum îl vedem în sticle, încă nu-i gata.

După ce se învechește, spiritul de coniac se amestecă pentru obținerea unei compoziții uniforme, în cisterne de beton armat tapitate pe dinăuntru cu lacuri speciale. În timpul amestecului — și acesta este secretul coniacului nostru — se adaugă apă de Erevan care posedă minunate calități chimice și o aromă aparte, precum și albuș de ouă. Apoi coniacul e trimis „la odihnă” pe trei-șase luni, în butoaie de stejar. După care se filtrează și se infundă în butoaie sau sticle.

Frigider de... perete

După cum se știe, într-o locuință modernă bucătăria nu este încăperea cea mai mare. Fapt de care au ținut seama constructorii noului frigider „Sarma”: acesta poate fi agățat de perete.

„Sarma” s-a născut în biroul de construcții „Kompresor” din Riga. Spre deosebire de frigiderile obișnuite care cîntăresc 80—100 de kilograme, „Sarma” e de două ori mai ușor. Pereții, ușile și camera interioară — cu o capacitate de 120 litri — sînt confecționate dintr-o combinație de polimeri, termoizolarea e de asemenea din material plastic, iar tăvițele pentru alimente și gheață — din policlilenă. Anul acesta gospodinele sovietice vor primi prima tranșă de frigider de perete.

INCĂ DIN COPILĂRIE NORVEGIANUL Björn Steib ÎȘI FĂCUSE UN IDOL DIN MARELE SĂU COMPATRIOT Fridtjof Nansen. Odată, pe cînd era la o vînatore de reni pe platoul Hardangevidda din sud-vestul Norvegiei, Björn a fost prins de furtună. Așteptînd să se mai potolească vîntul, el și-a amintit că exact în părțile acelea s-a antrenat Nansen înainte de prima sa expediție prin Groenlanda de sud, în 1888.

Nansen a traversat Groenlanda întovărășit de cinci oameni. Steib nu și-a găsit decît un însoțitor, scafandru

CANADA — SIBERIA peste Polul Nord...

Björn Reese. Cei doi Björn împreună cu șaisprezece cîini, care au tras sîniile cu provizii, au traversat Groenlanda într-o singură lună (deci mult mai repede decît Nansen), în vara anului 1962, urmînd întocmai traseul marelui pionier.

Dar Björn Steib nu s-a mulțumit cu atît. El intenționează să străbată pe schiuri toată Arctica, „din Canada — peste Polul Nord — pînă în Siberia”. Așa că în octombrie 1963, temerarul norvegian și-a cumpărat alți cîini și a început antrenamentele împreună cu încă nouă entuziaști ai acestei idei.

La începutul lui martie expediția a debarcat la Alert în insula Ellesmere. Acolo urma să se înființeze tabăra de bază, de unde să se țină o legătură regulată prin radio cu expediția. Dar autoritățile canadiene au cerut micului grup de temerari să părăsească locurile respective din pricină că ele găzduiau cîteva obiective N.A.T.O.

Expediția a trebuit să renunțe la ideea înființării unei tabere la Alert. Atunci Björn a hotărît să debarce doi radiotelegrafiști pe o insulă de gheață din Arctica. Dar unul din ei, însoțitorul lui Thor Heyerdahl pe pluta Kon-Tiki, a murit subit în urma unui atac de cord.

Amărăciunile și ghinioanele expediției nu s-au oprit aici. Foarte curînd s-a constatat că sîniile construite de Steib, la perfecționarea cărora norvegianul lucrase multă vreme nu sînt destul de rezistente. Vor permite oare ele călătorilor să străbată pe gheață cea mai mare parte din uriașul drum de 2.200—2.500 kilometri care le stă în față înainte de a atinge zonele largi ale oceanului? Atunci, scăpați în sfîrșit de griji, Björn și tovarășii lui vor răzbi spre sud cu caiacele, hrînindu-se cu carne de urși albi, foci și morse.

La uzina de automobile din Minsk a intrat în probă camionul „Belaz-540 V”. Capacitatea acestui gigant: 65 de tone. În curînd va apare un „frate” și mai mare, cu o capacitate de 110 tone